ŽELJKO RUDOLF PAVLIČIĆ

BOLESNIČKO POMAZANJE
BRIGA ZA BOLESNIKE

Željko Rudolf Pavličić

BRIGA ZA BOLESNIKE

BOLESNIČKO POMAZANJE
SUD: POSEBNI I OPĆI
USKRSNUĆE OD MRTVIH
ŽIVOT VJEČNI

Đakovo 1999.

Izdaje:
Obiteljski centar
Slavonski Brod, Kumičićeva 16

Odgovara:
Željko Rudolf Pavličić
ĐAKOVO
Strossmayerov trg 5

Naklada:
15000 primjeraka

Kompjutorska obrada i tisak:

Obiteljski centar, Slav. Brod

BRIGA ZA BOLESNIKE

Bolesničko pomazanje

Isus uči i ozdravlja. Tim riječima na početku svojega evanđelja izvještava apostol i evanđelista Matej o početku Isusova javnog djelovanja.
On ovako pripovijeda: "Isus je obilazio po svoj Galileji učeći u tamošnjim zbornicama, propovijedajući radosnu vijest o kraljevstvu, te ozdravljajući svaku vrstu bolesti i nemoći u narodu. Tada se pronese glas o njemu po svoj Siriji, pa su dovodili k njemu sve koje je mučila kakva nevolja, razne bolesnike i patnike, opsjednute, mjesečare i uzete. On ih je ozdravljao (Mt 4,23-25). U tih nekoliko riječi, a radi se o prvim stranicama evanđelja, prikazan je plan Isusova djelovanja u izraelskom puku: Radosna objava o pozivu u kraljevstvo Božje upućena svima "dobre volje", ali i briga za ljudske tjelesne nevolje. Liječio je sve vrste bolesti, izgonio zloduhe, i na taj način pridobio srca naroda. Već na početku slijedećeg poglavlja spominje se da ga je slijedilo "veliko mnoštvo naroda". Spominje se i govor o njemu: Sve je dobro učinio – liječio bolesnike i sve patnike okupljao oko sebe. Tu je brigu Isus povjerio i svojim učenicima. Slati će ih dva po dva pred sobom u sela i gradove da nagovještavaju radosnu vijest, ali će im također narediti da bolesnike mažu uljem i mole nad njima. Veseli su se vratili govoreći da im se čak i zli duhovi pokoravaju. Kada ih upućuje u svijet onda im predaje vlast i zadaću takva karaktera, da će ona biti znak o pripadnosti njemu. "Po tome će se znati da ste moji učenici: Izgoniti ćete zloduhe, stavljati ćete ruke na bolesnike i oni će ozdravljati..."
Tu je naredbu Gospodinovu Crkva od prvih dana prihvatila i pokazivala veliku brigu, ulagala velike napore da se pomogne i ljudskim tjelesima, i njihovim dušama, dakako u prvom redu. U tu svrhu je Krist Gospodin ustanovio sakrament namijenjen bolesnicima. Podjeljuje se mazanjem posvećenim uljem i molitvom s polaganjem ruku. Apostol Jakov u svojoj poslanici ovako o tome govori:

Ustanova sakramenta bolesničkog pomazanja: "Boluje li tko među vama? Neka sebi dovede starješine crkvene (svećenike)! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodnje, pa će molitva učinjena s vjerom spasiti bolesnika. Gospodin će ga podići, i ako je učinio grijehe, dobit će oproštenje. Prema tome ispovjedajte grijehe jedan drugome i molite jedan za drugoga da ozdravite!" (Jak 5,13-16). Na temelju ove Apostolove zabilježbe Crkva je kroz stoljeća taj sakramenat dijelila bolesnicima, svijesna da je to djelo Kristovo. Nauka Crkve glasi: "Bolesničko pomazanje je sakramenat po kojem se mazanjem svetim uljem i molitvom, podjeljuje ozbiljnom bolesniku zdravlje duše, katkada i tijela, ako to koristi spasenju duše." Prvi od ta dva učinka, oproštenje grijeha prima uvijek vjernik-bolesnik, što se pak tiče zdravlja tijela, ono nije nužno povezano s tim

sakramentom, ali često djeluje, ako se traži na vrijeme, umjesto onda kada se već smrt približila. Uz podjelu sakramenta svećenik moli nad bolesnikom prekrasnu molitvu: **"Iscijeli, molimo, Otkupitelju naš, milošću Duha Svetoga slabosti ovog bolesnika. Iscijeli njegove rane, otpusti mu grijehe, i odagnaj od njega sve boli duše i tijela, te mu milosrdno povrati potpuno zdravlje iznutra i izvana, da ozdravi pomoću tvoga milosrđa i oporavi se za prijašnje dužnosti. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova. Amen."**
Kada bi bolesnici znali sadržaj molitava i još više djelovanje tog sakramenta, tražili bi ga u svakoj opravdanoj prilici. No koje su to opravdane prilike?

Sakramenat mogu primiti:

Odrasli, ili onaj koji je došao do uporabe razuma; taj se sakramenat podjeljuje radi jačanja duše protiv đavolskih napasti i radi uklanjanja ostatka grijeha. Prema tome mala djeca, ili oni koji nisu imali nikada uporabe razuma, ne moraju se jačati protiv napasti zloduha, niti imaju "ostatka grijeha".
Sakramenat mogu, nadalje, primiti oni za koje Sabor u Firenzi kaže: "Ovaj se sakramenat može podijeliti samo u teškoj bolesti, bilo da je bolest teška po svojoj prirodi, bilo uslijed stanja bolesnika. Starije osobe mogu primiti taj sakramenat obzirom na starost, jer i od manje opasne bolesti mogu klonuti.

Plodovi sakramenta: Bolesničko pomazanje nadopunjuje i usavršuje sakramenat pokore (koji bolesnik mora primiti ako je pri svijesti); taj je sakramenat ustanovljen za oprošenje grijeha, a pomazanjem se uništavaju "ostaci ili posljedice grijeha".

Plodovi sakramenta:

A) Podjeljuje se milost koja jača i ohrabruje dušu protiv posebnih poteškoća koje nadolaze u vrijeme opasnosti od smrti.

B) Oproštenje grijeha i kazne:

a) Oprašta teške grijehe koji su preostali i nisu oprošteni po sakrametu pokore.

b) Oprašta se vremenita kazna, zaslužena grijesima, no ne cjelokupna, nego prema stupnju raspoloženja u onome koji sakramenat prima.

c) Podjeluje se ozdravljenje tijela uvjetno – ukoliko to koristi spasenju duše. U nekim, naime, okolnostima korisnije je bolesniku da umre, da možda povrat u opačine ne iskvari njegov razum. (Svakako da o tome odlučuje Gospodin Bog). Osim toga taj sakramenat ne podjeljuje zdravlje na čudesni način, nego samo pomažući naravne uzroke i osnažujući snage bolesnika. Da bi se, dakle, taj učinak (ozdravljenje tijela) postigao, potrebno je da bolesnik taj sakramenat i primi na vrijeme, a ne kada je nestala svaka nada u ozdravljenje.)

Svjedočanstva ozdravljenih. Kada svećenik pohodi bolesnika, vodi i nadalje brigu o njemu, ma da je primio sakramente pa i bolesničko pomazanje. On svaki put podsjeti ukućane, da ga moraju ponovo pozvati, ako bi bolesnik duže ležao, ili

ako bi se sami uvjerili da je zapao u koji teški grijeh, npr. psovku. Često puta, kada svećenik pita: kako je bolesnik, čuje odgovor: Odkako ste bili kod njega, bolje mu je, ili: pridigao se. Posve je sigurno da ozdravljenje nije učinak svećenikovog znanja, to pripada liječniku, ali je isto tako sigurno, da taj sakrament, kako smo već naveli, ima zadaću pa i moć, da bolesniku pomogne do zdravlja. Rekosmo i to, da se ozdravljenje ubraja među učinke sakramenta bolesničkog pomazanja. Kako se taj sakramenat može podijeliti svaki puta "kada nastupi nova ozbiljna opasnost po život bolesnika" teški bolesnici, npr. srčani, često kroz godine primaju taj sakramenat. U narodu je uvriježeno mišljenje da se bolesničko pomazanje dijeli onima "koji će umrijeti". Naprotiv, uz milosno djelovanje u korist duše, ponavljamo ono donosi korist i tijelu.

Svjedočanstva liječnika o učincima sakramenta na stanje bolesnika.

Takvih svjedočanstava ima mnogo: i onih starijih i novijih. Evo nekih od njih: Dr. Bloom, Židov, izjavio je svojevremeno: "Moje mnogogodišnje iskustvo iz bolnica Sjeverne Amerike, dokazuje mi da posjeti vjerskih službenika bolesnicima, ne samo da nisu ni najmanje štetni, nego su vrlo prikladni i zadovoljavaju najdublje težnje ljudskih srdaca. Koje su to nutarnje težnje lako je shvatiti. Svećenik veoma često čuje od bolesnika nekon završetka obreda: "Sada sam miran, pa što Bog dragi dade. Pomirio sam se s Bogom i sada mi je mnogo lakše." Svaki naime plemeniti čovjek osjeća težinu grijeha na savjesti. To ga bezuvjetno uznemiruje. Kada je ozbiljnije bolestan, nužno misli na smrt, pa ga to napunja i nemirom i strahom. Kada je pak očistio svoju savjest, nastupa mir u duši, koji, što ističu mnogi liječnici, olakšava i liječenje i mogućnost ozdravljenja.

Profesor dr. Batchellor, protestant ističe: "Ukinuti vjersku pomoć i utjehu u bolnicama znači ukinuti svaku dobronamjernost, to predstavlja divljaštvo koje se ne može ničim opravdati." – Takvo je stanje bilo u nas kroz mnogo godina. U mnoge bolnice svećenik nije imao pristup. Morao se prikrivati, ući zahvaljujući nepažnji vratara, preobučen, sve to kao u svim državama za vrijeme progona vjere. **Dr Homer Duprey** ustvrdio je da i neovisno o nadnaravnim učincima sakramenata treba priznati, da njihov psihički utjecaj spasonosno djeluje na njihov duh. Sakramenti, veli on, usađuju u pacijenta osjećaj odvažnosti i nade, a to je pomoć koja čitav bolesnikov organizam smiruje, povećava životnu snagu pacijenta i njegovu otpornu moć u borbi protiv bolesti, te može često doprinijeti da mu se povrati snaga i nastupi ozdravljenje." – Ne može niti svećenik bolje i snažnije govoriti u korist i pomazanja i ostalih sakramenata.

Liječnička anketa. Prije nekoliko godina talijanska vlada je raspisala natječaj u kojem je sudjelovalo oko 2.000 liječnika. Tema je bila: "Kako primanje sakramenata, posebno bolesničkog pomazanja, utječe na tjelesno zdravlje bolesnika?" Sama činjenica da je dvije tisuće liječnika našlo za vrijedno da o tome

piše, svjedoči da su imali i o čemu pisati, da su došli do vrijednih rezultata koji nedvojbeno potvrđuju da je vjerska utjeha koju podjeljuju svećenici neka vrsta terapije.

Imate li ulja? Protestanti nemaju sakramenta bolesničkog pomazanja, pa kada njihovi pastori pohađaju bolesnike, oni uz njihovu postelju čitaju odlomke iz Svetog Pisma. Ne mogu niti podijeliti Odriješenje od grijeha, niti pružiti kruh života. Pussey i Palmer bijahu dva glasovita crkvena učitelja sa sveučilišta u Oksfordu u Engleskoj, obojica pripadahu anglikanskoj crkvi. Jedan od njih otišao je nekoj umirućoj starici. Kada je pristupio postelji bolesnice, počeo je čitati iz poslanice apostola Jakova: "Boluje li netko među vama, neka zove starješine crkve, neka mole nad njim i mažu ga uljem..." – Pobožna starica je pomno pratila čitanje, pa kada je završeno upita: "Imate li ulja?" – Zbunjen vjerski službenik je odgovorio: "Ne!" "Ali knjiga govori o molitvi i ulju", nastavi starica. Učeni propovjednik nije smogao odgovor.

Bolesnik je dužan tražiti sakramente

Kardinal Ferrari, bivši milanski nadbiskup je toliko oslabio da je bio svjestan da je smrt blizu. Pozvao je svoje ukućane i rekao: "Molim vas da bude sve pripravno što treba za smrtnu borbu: molitvenik za preporuku duše, štola, blagoslovljena voda, križ, svijeće i posudice sa svetim uljem." – Imamo često puta prilike vidjeti u povijesnim filmovima kako se junak, bojovnik, sprema za odlučnu bitku. Kaciga, oklop, štit i mač, sve potrebno oružje za napadaj i obranu, mora biti pri ruci. Dostojno pravog ratnika. Često se govori o smrtnoj borbi, zadnjoj borbi u kojoj se odlučuje konačna pobjeda. Tako je činio i ovaj ugledni crkveni knez. Nema ništa dostojanstvenije i kršćanina dostojnije, nego kada sam zatraži sve što mu majka Crkva može pružiti u tim presudnim časovima. I duhovne osobe, i obični vjernici znali su još za dobra zdravlja unaprijed upozoriti svoju okolinu da im pozovu svećenika kada saznaju da je kritično stanje. Evo nekoliko primjera:

Marija Terezija austrijska carica koja se često u narodu spominje, imala je 16 djece, pa iako nije bila svetog života, kažu da je njezin obiteljski život pažnje vrijedan. Uz to je gradila crkve, pa se i kod nas spominju mjesta gdje su crkve njezinom zaslugom podignute. Još za dobrog zdravlja, pozvala je dvorskog kapelana i naredila mu da se pobrine, kada oboli, za njezinu dušu. Rekla mu je : "Velečasni, kada saznate da je došlo vrijeme za odlazak, recite mi otvoreno: 'Carice došlo je vrijeme, spremite se!" – Tako se i desilo. Dvorski svećenik je vladaricu upozorio. Ona se ispovijedila, zatim je pozvala sve ukućane da dođu u prostoriju gdje je ležala, pred svima je primila bolesničko pomazanje i svetu Pričest, od svih se oprostila, i ubrzo umrla. Nema ništa žalosnije nego kada ostarjele osobe odlažu

vrijeme za prikladno primanje sakramenata, iako radi starosti i bolesti svi vide da će brzo doći kraj. Liječnik obično upozori ukućane da je stanje ozbiljno, može to opaziti i bolesnik, pa unatoč tome ponavljaju da se ne osjećaju loše, da ima još vremena, da ne misle još umrijeti i slično. Djeluje otužno, a uznemiruje ukućane, koji se ne usude navaljivati "da ne bi rekli da im žele smrt". Vjernici koji su poučeni, naprotiv, sami rado i bez oklijevanja zovu svećenika.

Ne boji se pomazanja. Župnik u noći čuje kucanje na prozoru. Odmah zna da je to poziv bolesniku. Otvara prozor i razgovara s čovjekom čijem je djetetu puklo slijepo crijevo, pa mora u bolnicu. Htio bi se ispovijediti. Svećenik kaže ocu da ide samo u crkvu po sv. Pričest i bolesničko ulje, kad otac poče plakati: "Molim vas velečasni, nemojte pomazanje, jer će moj sin umrijeti." Umirio je oca, a onda požurio biciklom malom bolesniku. Lijepo se ispovijedio i pričestio. Svećenik je mislio kako će mu ponuditi da primi sakramenat pomazanja, kada dječak sam reče: "Velečasni, ja bih i bolesničko pomazanje!" Otac je počeo plakati, a svećenik da ga umiri, uze obrednik i pročita mu one krasne riječi koje se čuju kraj bolesničke postelje. Smirio se, dječak je otišao u bolnicu i sretno se vratio natrag. Župnik je običavao svake godine jedne nedjelje propovijedati o brizi za bolesnike, kojima je sv. ulje najbolja pomoć. O tome je bilo, dakako i govora na vjeronauku, ne bi li djeca starijima u kući prenijela potrebno znanje koje će ukloniti nepotrebni strah.

Smrt dobroga čovjeka. Za vrijeme najvećih progona u bivšem režimu, časni starac, građevinski inženjer, stručnjak u svojem zvanju, besplatno je i bez ikakva straha pomagao stručnim savjetima svećenicima pri izgradnji i popravku crkvenih zgrada. Sve bez ikakve nagrade. Sjedi u projektantskom uredu i mladom svećeniku govori kako su atomska fizika i astronomija najsnažniji dokazi za opstojnost Božju dale, baš u našim vremenima. Govorio je o prisutnosti Božjoj koji djeluje i u svemiru i u atomu. Kada se razbolio, svećenik ga je posjetio, pa mu s par riječi preporučio da primi svete sakramente, jer se sprema Bogu o kojem je tako lijepo svjedočio. Dodao je da je on naš Otac, a da nema djeteta koje ocu ne skrivi, pa je potrebno moliti ga za oproštenje. Srdačno je stisnuo ruku svećeniku i ganut rekao: "Hvala vam velečasni za ove riječi". Oko postelje je bilo prisutno nekoliko osoba, i kada je svećenik počeo s podjelom svetog pomazanja, ispustio je pomazivanje nogu. Bolesnik je otvorio oči širom i upitao: "A noge?" – Svećenik odgovori da to nije strogo određeno naročito kod bolesnika koji su slabi, da ih se ne uznemiruje. Učeni starac je ozbiljno rekao: "I noge pomažite, i noge. I one su griješile." Umro je i na ukopu je svećenik mogao mnogo toga o njemu reći i lijepa i dobra, ali se ono najbolje i najljepše odigralo između plemenitog čovjeka i onoga za čije je kuće vodio brigu, i svjedočio za njega. •

Stupi u red. Tako je naredio austrijski nadvojvoda Karlo pobjednik u više bitaka,

vojnom svećeniku da kaže kada dođe vrijeme odlaska. Zapovijedio mu je ovako: "Kada se razbolim i bude očito da mi je smrt blizu, dođite k meni i recite: stari vojniče, vrijeme je da staneš u red!" – Hrabar u bitkama, hrabar u očekivanju posljednje bitke. Njegov ga je pravi, vječni kralj i vođa sigurno dočekao ne sa vojnim počastima i odlikovanjima, nego sa svim onim što može kralj kraljeva udijeliti svojem vjernom vojniku.

Koja korist od pomazanja? O tome već nešto rekosmo. Ponavljamo naredbu Isusovu koju je dao apostolima još za života. Evanđelista Marko pripovijeda na početku svoga evanđelja, kako je Isus "pozvao k sebi dvanaestoricu pa ih počeo slati dva po dva, dajući im vlast nad nečistim duhovima. Oni su ga poslušali te su krenuli i propovijedali da se ljudi moraju obratiti. Mnoge su zle duhove izgonili; mnoge bolesnike mazali uljem i ozdravljali ih." (Mk, 6,7;12,13), Isus je jasno rekao apostolima da uz duševno ozdravljenje, obraćenje, moraju voditi brigu i za njihovo tjelesno zdravlje. Kao što je to i on činio od početka svojeg javnog djelovanja. No liječnici, koji su po svojem zvanju pozvani da liječe, potvrđuju da su pojave ozdravljenja očite često i nakon podjele sakramenata namijenjenih bolesnicima. Znao je govoriti:

Kakvu moć imaju sakramenti kod katolika. U svoje vrijeme slavni liječnik dr. Tissot, po vjeri protestant, liječio je jednu teško bolesnu djevojku u Lausanni. Kada je bolest poprimila ozbiljne oblike, djevojka je upala u malodušnost. Plemeniti liječnik, iako nije bio katolik, upozorio je roditelje na teško stanje bolesnice i savjetovao im da pozovu svećenika. Bolesnica ga je sa zahvalnošću, dočekala te je sve primila svjesna svojeg teškog stanja. Primivši sakramente osjetila se smirenom i predanom u volju Božju, tako da je svećenika ispratila sa smirenim smiješkom. Drugo ju je jutro liječnik našao smirenu i spokojnu, te se veoma začudio. Slijedećih dana je pala temperatura, izgledalo je da je novi život niknuo u mladom biću. Nakon nekog vremena digla se zdrava iz postelje. – Liječnik je često pričao o tom događaju, i uvijek bi zaključio: "Kakvu moć imaju sakramenti kod katolika!"

Mudri seljak. Bio je uzoran gospodar. Osigurao je kuću i sjenik protiv požara a usjeve i vinograd protiv leda. Svi su mu povlađivali da je dobro učinio. No on nije nikada zaboravio ni na dobro svoje duše. Obavljao je svoje vjerske dužnosti, i kada se razbolio pozvao je svećenika. Ispovijedio se i pričestio, a onda je sam zamolio župnika da mu podijeli i bolesničko pomazanje. Njegov prijatelj koji ga je često posjećivao, pa bio i taj puta prisutan, rekao mu je: "Što si se ispovijedio i pričestio, to odobravam, ali zar si morao primiti i bolesničko pomazanje? Pa ti ne izgledaš tako loše, mogao si s tim još pričekati." Mudri čovjek mu odgovori: "Svi mi odobravate što sam se na vrijeme osigurao protiv požara i tuče. Ali isto tako mi i ti i ostali prigovarate što sam tako rano primio sveto pomazanje. Recite mi: Da li se

ide osigurati kuća kada požar plane i zahvati i kuću i sjenik? Da li se ide osigurati protiv tuče urod zemlje, kada se već navuku tmasti oblaci? Onda znamo da je kasno za jedno i za drugo. Pa zašto da čekam i s brigom za dušu do zadnjeg časa. Ja se osiguravam za vremena. Ako ozdravim neće mi ništa škoditi što sam sve primio, a ako moram umrijeti umrijeti ću siguran i osiguran." – Ovakove izvanredne misli mogu proizaći samo iz duše Bogu potpuno odane i predane. Tako umno odgovoriti ne bi mogao niti koji mudrac ovoga svijeta, koji nema dodira s drugim svijetom, svijetom nadnaravi.

Glas Crkve. Već smo iznijeli nauku Crkve o bolesničkom pomazanju, no ponavljamo to navodeći nauku pape Pavla VI., koji sažeto govori o tome: "II. Vatikanski sabor sadrži još i ove tvrdnje." Posljednje, koje se još bolje može nazvati "bolesničko pomazanje", nije sakramenat samo za one koji se nalaze u krajnjoj životnoj opasnoti. Sigurno je već prikladno vrijeme za njegovo primanje, netom se vjernik, zbog bolesti ili starosti nalazi u smrtnoj pogibelji, tj. na njezinom početku. Da je dijeljenje ovoga sakramenta briga svekolike Crkve, vidi se iz ovih riječi: "Svetim pomazanjem bolesnika i molitvom svećenika, cijela Crkva preporučuje bolesne trpećem i proslavljenom Gospodinu, da ih pridigne i spasi, dapače ih potiče da se slobodno sjedinjuju s Kristovom mukom i smrću, i tako doprinose dobru Božjega naroda." Te dirljive papine riječi o bolesnicima koji se po trpljenju sjedinjuju s trpećim Kristom, podsjećaju na riječi apostola Pavla, da svojim mukama nadopunjujemo muke Kristove" i sudjelujemo u dobru Crkve, kako veli sv. Otac. Tom kratkom izlaganju o pomazanju sv. Otac dodaje nekoliko riječi i o plodovima sakramenta:

Plodovi bolesničkog pomazanja:

1) Bolesnik dobiva novo obilje posvetne milosti te mu duša postaje svetija i Bogu sličnija.

2) Opraštaju mu se laki grijesi. Ako se zbog bolesti ili slabosti u višem stupnju bolesnik ne može ispovijediti, opraštaju mu se i teški grijesi za koje se iskreno kaje.

3) Bolesničko pomazanje daje bolesniku snagu i okrepu da mogne bolest strpljivo i hrabro podnositi i odbijati sve đavolske napasti.

4) Daje mu tjelesno olakšanje. Nekada i ozdravljenje.

"Učinak bitno povezan s bolesničkim pomazanjem jest zaštita, potpora, okrepa, jačanje, što je daje bolesniku milost Duha Svetoga koja ga potiče da se dragovoljno sjedini s Kristovom mukom i smrću." Velika bi bila stoga potreba, da se u vjerskim poukama, u propovijedima, govori o tim velikim milostima, namijenjenim onima koji trpe u teškoj bolesti i duševno i tjelesno. Kako takvi časovi čekaju svakog smrtnika, s radošću bi taj sakramenat tražili radi dobara koje on podjeljuje, kako za dušu tako za tijelo. Spominje se i zazivanje Duha Svetoga. Izvanredno lijepu molitvu koju svećenik izgovara kod podjele sakramenta već smo naveli. Sada navodimo riječi koje svećenik govori podjeljujući pomazanje, dok sv. uljem pomazuje čelo i ruke bolesnika:

"Ovim svetim pomazanjem i svojim preblagim milosrđem neka ti Gospodin milošću Duha Svetoga pomogne. Amen.
Neka te oslobođena od grijeha spasi i milostivo pridigne. Amen."

Briga za druge

Rekosmo da je u skladu s vjerskim i ljudskim dostojanstvom da svaki vjernik kada osjeti slabost, ili sazna da mu je bolest ozbiljna, sam s vjerom i ufanjem zatraži da mu svećenik podijeli sakramente, posebno bolesničko pomazanje. To neće biti moguće uvijek bolesniku, naprosto zato što se opasnost po život može pojaviti nenadano, uslijed kakvog naglog napadaja na zdravlje, u saobraćajnoj nesreći s ozbiljnim posljedicama, ili u bilo kojem slučaju kada bolesnik nije u stanju da sam zatraži što Crkva pruža svakom svojem članu. U tom slučaju ukućani bolesnika imaju tešku i veomao odgovornu obvezu da pozovu svećenika, svakako, ako je ikako moguće sporazumno s bolesnikom.

Pomoć teško bolesnima. Pomagati bližnjemu u različitim potrebama je ne samo hvalevrijedno djelo, nego i od Boga zapovijeđeno. Ljubiti Boga svim srcem, svom dušom, svom snagom svojom je prva zapovijed – već u Starom Savezu, - a njoj je jednaka, kako čitamo, ljubiti bližnjega svoga kao sama sebe. I što je pomoć potrebnija to je veća zasluga za one koji tu pomoć pružaju. Nema sumnje da je najpotrebnija u najvećoj ljudskoj patnji, a to je kada dođe vrijeme teške bolesti, i umiranja. Crkva je uvijek učila da je stroga obaveza najbližih u kući da vode brigu za zdravlje bolesnika, kao što naglašava i odgovornost zdravstvenog osoblja za one koji su im povjereni. Mnogi svećenik pita odmah po dolasku kući da li su zvali liječnika. Često pogleda i dijagnozu, da vidi u kakvom je bolesnik stanju. Ukućani su dužni osigurati bolesniku liječenje, lijekove i svu pažnju koja je potrebna onima koji su teško bolesni, ili su već blizu smrti.

Što činiti kada postane očito da se život bolesnikov bliži kraju?

Treba pokazati naročitu brigu i ljubav i na svaki način nastojati da im se olakšaju zadnji časovi. Tu je najvažnija prisutnost i pažnja. Teški bolesnik ne bi smio biti nikada sam. Bolesnici su najčešće svjesni kada vide da ih sile ostavljaju, da im se primiče kraj života, pa su naročito osjetljivi i očekuju punu ljubav svojih najbližih. Mnogi plemeniti ukućani se upravo slamaju, katkada i kroz mjesece, bdijući dan i noć samo da bolesniku zasvjedoče svoju ljubav. Nije rijetko da se i sami razbole i dođu na samu granicu svojeg zdravlja. Istina je da sve mora biti u granicama mogućnosti, pa su dužni svi u kući da sudjeluju u obvezama prema bolesniku. Neće biti bez koristi, ako se sami sjete, da će i oni jednog dana leći na postelju s koje se više neće dići.

BRIGA ZA DUŠU

Često se spominje čudesno izliječenje uzetoga, kojega su kroz krov spustili pred Isusa očekujući da ga ozdravi. On je to i učinio, ali kako? "Sinko praštaju ti se grijesi" reče, a onda "Ustani uzmi svoju postelju i hodi". Svoju brigu i ljubav prema bolesnicima, Isus je, kako već rekosmo, ostavio kao zapovijed svojim učenicima. Govorili smo o brizi za tijelo, koju dugujemo našim bolesnicima, naročito onima kojima se približio kraj života. Jasno je da je sveta dužnost rodbine ili ukućana, pobrinuti se za duhovne potrebe bolesnika, naročito teških. Naveli smo cijeli niz primjera koji govore o brizi za vlastitu dušu samrtnika, a sada ćemo potražiti primjere o brizi za dušu svojega bližnjega.

Majčinska briga. Stari pisac Sirius opisuje majku mučenika Melitona, kako je sina na samrti bodrila da ustraje u mukama na koje su ga udarili pogani. Njega su, pošto usmrtiše njegove drugove poluživa udaljili od lomače kako bi ga nagovorili da se odrekne Krista. Majka koja je bila tu prisutna, uze ga u naručaj i odvuče ga ponovno do lomače te mu reče: "Sretne li mene ako ustraješ za Krista. Sretna moja utroba koja te je nosila i prsi koje su te dojile. Sine, budi jak. Ako izgubiš prolazno svijetlo, brzo ćeš uživati vječno. Kada si polazio u boj za zemaljskog vladara, radi prolazne nagrade, slijedila sam te sa suzama. Sada te slijedim s veseljem, jer znam da ćeš poslije kratke borbe zaslužiti vječni život i besmrtnu slavu. Vraćam te lomači da te vratim i prikažem Bogu koji mi te je dao. Nek se žaloste majke koje nisu sigurne za spas svoje djece, a ja te sa sigurnošću rađam za vječnost i za nebo da me ondje dočekaš."
- Kolike su majke, pa i u ovom našem domovinskom ratu, s bolju, ali i neshvatljivom jakošću, žrtvovale svoje sinove za obranu vlastite zemlje. Imali smo prilike čuti da su neke izgubile i po nekoliko sinova, a da nisu niti klonule, niti upale u očaj ili ogorčenost. Kada se radi o onima koje su svoje sinove žrtvovale za vječnu domovinu, osjećamo ne manje udivljenje za spremnost roditeljica koje su svoj porod, od Boga primljen, Bogu vratile, kako reče majka Melitona mučenika. Onim pak majkama, koje svoju djecu žrtvuju neurednim užicima, noćnim skitnjama, uživanju alkohola i droga, mogli bismo doviknuti: prepuštate svoju djecu i opasnostima od tjelesne smrti, a gubitak vječnog života slijediti će zemaljsku tragediju.
"Majka koja ne zna riknuti kao lavica u obrani svojeg potomstva, postati će brzo majmunica" rekao je veliki francuski pisac Chateaubriand. Lavica brani životinjskim nagonom živote svoje mladunčadi. Kršćanska majka brani, vođena vjerom, nadnaravni život svoje djece. Upravo kao majka mladog Melitona.

Pavao Apostol: "Ako se tko za svoje, a osobito za ukućane ne brine, odrekao se vjere i gori je od nevjernika" (1Tim 5,6). Te riječi sa svom težinom potvrđuju ono o čemu govorimo. Da li je potrebno opet naglasiti: briga kako za dušu tako i za tijelo.

Oni su se brinuli za svoje. General de Gaulle, vođa Francuza za vrijeme rata, nakon toga predsjednik Francuske kroz jedanaest godina, poznat je sa svoje vjere, redovnog pohađanja službe Božje, čak i kada je bio na državničkom pohodu SSSR-u. Povukao se u mirovinu i nastanio u svojoj vili Colombey de les Eglises. Jedne večeri, kada je slušao vijesti, pozlilo mu je i pao je na tlo. Njegova supruga je pozvala odmah svećenika i liječnika. Svećenik je učinio svoje, liječnik nije više imao šta učiniti. General je umro za ovaj svijet za koji se borio, na drugi svijet je otišao opremljen sv. sakramentima, kako se to u takovim slučajevima veli, zahvaljujući brizi svoje žene.

Smrt predsjednika. Već se više od trideset godina piše o smrti Johna Kennedya, predsjednika SAD. Ubijen je pod misterioznim okolnostima. Odmah nakon što je pogođen odvežen je u bolnicu. Vidjelo se da nema pomoći, pa su hitno pozvali svećenika. Došao je i podijelio sv. pomazanje, jer drugo nije mogao primiti. Svećenik je to obavio kratkim obredom kakav se primjenjuje u takvim slučajevima. Netko je od prisutnih rekao: "Samo to?" – I briga za samrtnika i plemeniti osjećaji prema njemu.

Smrt ministra. Robert Kennedy, brat Johna bio je ministar u njegovoj vladi, a kratko vrijeme nakon bratove smrti, pao je u jednom hotelu smrtno pogođen. Jedne bezvjerske novine zabilježile su, kako su svi zapazili kada su ga podizali da ima krunicu u ruci. Netko od najbližih je uz ostalu brigu pokazao što je najvažnije u takvim časovima.

Kazalište s ozbiljnom dramom. Književna vrsta – drama, ima kao svoj predmet ozbiljna zbivanja u životu čovjeka, s problemima koji se javljaju, posljedicama koje ga prate. Sadržaj je uvijek ozbiljan. Život je čovjekov često svaki za sebe ozbiljna drama, s najozbiljnijim završetkom: smrću. Evo kako piše o tome F. Pastorelli: "Život bolesnika je kazalište u kojem se odigravaju dvije velike drame. U jednoj, možda tragičnijoj, bori se čovjek sam sa sobom, i u toj se borbi stanoviti dijelovi našega bića razdvajaju i ulaze u međusobnu borbu, a druga se drama odvija između bolesnika i njegove okoline." Kao što je od presudne važnosti kako će čovjek, na kraju – bolesnik – odigrati svoju ulogu u životnoj drami, ništa manje nije važno koju i kakovu ulogu će odigrati oni koji su oko njega, naročito u zadnjem činu životne drame: na samrti svojih najbližih.

Dva generala u zadnjoj bitci. Oba su bili hrabri ljudi, sudjelovali u ratu, a sada se je jedan od njih spremao za posljednju bitku u životu kroz koju mora proći svaki čovjek. U gradu Lyonu ležao je na samrtničkoj postelji general De Linnier. Posjetio ga je njegov prijatelj general De Galoffet, poznat kao branitelj Pariza u prvom svjetskom ratu. Ovaj reče bolesnom prijatelju: "Ozbiljno si bolestan, treba pozvati svećenika!" – "Nisam nikada imao ništa sa svećenicima", odgovorio je

ljutitio bolesnik. – "Zato ga to više trebaš", nastavio je prijatelj s "ofenzivom". Poslati ću slugu po njega. Jedan general kao ti, ne smije umrijeti kao pas!" – Svećenik je ubrzo stigao, general mu predstavi bolesnog druga uz riječ: "Povjeravam vam svoga prijatelja koji je na umoru. Vrlo ste mu potrebni, pa vas on zato ne želi." Mislio je na njegovo odbijanje pa je to izrazio vojnički bez okolišanja. Nakon jednog sata svećenik je izašao iz sobe sav sretan: "sve je primio što Crkva daje", reče. Sada vas zove unutra. Na krevetu je ležao suznih očiju samrtnik. Pruži ruku prijatelju i kratko reče: "Od srca ti hvala". Ovaj je odgovorio: "Mnoga si junaštva učinio u životu kao vojnik, ali ovo je tvoja najveća pobjeda. Pobijedio si svoju oholost, pobijedio si sam sebe." – Velika i radosna činjenica. U povijesti se spominju mnoge bitke u kojima je prijetila opasnost da jedna strana klone i izgubi bitku. No, ako je u pravi čas došla pomoć, pobjeda je bila sigurna. Kao u ovoj posljednjoj bitci jednog generala. Izgubio bi onu zadnju i najvažniju, da u pravi čas nije došla pomoć.

Velika nagrada. Za koga? Gospodin Isus veli da će pozvati u kraljevstvo Oca svojega one koji su "dobro činili". Među ostalim nabraja i one koji su "bolesne pohodili". To što je učinio francuski general, ne samo pohodio, nego i na neki način spasio, predstavlja najveće dobročinstvo koje može čovjek učiniti bratu čovjeku. Pomoć njegovoj duši. Briga, kako rekosmo, za bolesnike ne sastoji se samo u pohodu, ljubeznim riječima, pa niti brizi ukućana za sve tjelesne ptorebe. Prva je i najveća, duhovna pomoć. Kolike su plemenite žene svojim postovima i molitvama kroz cijeli život, izmolile mužu na samrtničkoj postelji milost obraćenja. Kolika je pomoć svećeniku ako se u župi nađu plemenite duše, koje će se pobrinuti da svećenik sazna za kakva starca, staricu ili uopće bolesnika o kome nema tko voditi računa. To se dešava i u slučaju ako bolesnik radi nehaja ukućana, vjerskog neznanja svojeg ili njihovog, ovisi o pomoći plemenitih duša. Dešava se čak da i djeca na vjeronauku znaju svećeniku javiti za koji hitni slučaj. Svakako da je od najveće važnosti da se cijela zajednica u tom duhu odgaja. Ima ne mali broj župa, gdje nitko ne umire bez sakramenata – dakako osim ako umre naglom smrću. Crkva opominje da u takvom slučaju treba zvati ipak svećenika, odmah nakon smrti, da podijeli ono što Crkva u takvim slučajevima daje.

Učinila što je mogla. Mala prvopričesnica došla kući iz škole, i zatekla sve ukućane u plaču i suzama. Upravo taj čas otac obitelji pao je na zemlju i ostao bez svijesti. Odlična na vjeronauku znala je što mora učiniti: "Klekla je kraj oca koji je teško disao, i polako mu u uho govorila: 'Bože moj, žao mi je za sve grijehe. Raspeti Isuse smiluj mi se!" – Tako je ponavljala dok nije došao župnik. Pošto je ušao u kuću, ponovio pokajanje, podijelio je odrješenje i bolesničko pomazanje. Otac je umro a da nije došao k svijesti. Slijedeće nedjelje, župnik je s ganućem u crkvi stavio malu djevojčicu kao primjer brige za bolesnike, cijeloj zajednici.

Što s onima koji sve odbijaju?

Nismo zvali svećenika, jer bolesnik to nije htio. Među ostalim rubrikama u knjizi umrlih postoji pitanje: "Da li je bolesnik primio svete sakramente?" To je prvo pitanje koje svećenik postavlja ukućanima kada dođu prijaviti ukop nekoga od svojih. Drugo pitanje je obično: zašto mi niste javili, da je teško bolestan, pa bih ga pohodio? No tada je već sve kasno. Svaki puta kada se radi o teškom bolesniku, koji se protivi primanju svećenika, bezuvjetno treba obavijestiti svećenika. On uz milosti svojega svećeničkog reda, posjeduje, da tako kažemo, svoju profesionalnu usmjerenost, ima načina da pristupi bolesniku, posjeti ga i više puta, tako da će biti velika rijetkost da se teški bolesnik usprotivi pripravi za smrt. Crkveni zakonik, što svećenik nerado primjenjuje, zabranjuje, uskraćuje, crkveni ukop onome koji radi nemara svojega ili ukućana, a pogotovu radi odbijanja svećenika, umre bez vjerske utjehe. Da se tu s malo ljubavi može mnogo učiniti, kazuju primjeri onih koji su znali da se tu radi o teškoj obavezi i odgovornosti ukućana, pa pokušavaju svim silama da bolesniku omoguće sretnu smrt.

Bolje prestrašen u nebo, nego miran u pakao. U obitelji uz mladi bračni par, živio je djed, već u dubokoj starosti. Njegova najveća ljubav bila je djevojčica, mezimica cijele kuće. Obitelji nije nedostajalo kršćanskog duha, ali je taj duh jednog dana zatajio. Starac se teško razbolio, pozvali su liječnika koji je otvoreno rekao da su djedu dani odbrojeni. Kada je liječnik otišao, mala šapne majci: "Mama morali bismo zvati župnika, djed se nije dugo, dugo ispovijedao". Mlada žena oštro odgovori: "Da se nisi usudila djedu kazati da će umrijeti!" Liječnik je došao nakon dva dana ponovno, pružio bolesniku liječničku pomoć, i opet ih upozorio da budu pripravni na najgore. Djevojčica je to sve slušala, a onda odskakuće u sobu gdje je starac ležao. Sjedne na krevet i reče bolesniku: "Dida, ti ćeš brzo umrijeti!" starac se zaprepastio pa odgovori: "Zloćo mala, zar ti tako svojem didi?" – dijete nastavi: "Pa to je rekao liječnik. Nego ja bih otišla po župnika da se lijepo ispovijediš i pričestiš, jer tebi nema pomoći." Bio je iznenađen i ožalošćen. Nije znao u kakovom se stanju nalazi. Djevojčica je nastavila: "Nemoj se ništa bojati. Moraš se ispovijedati, jer nisi išao nikada u crkvu, nekada si i opsovao, a ispovijedao se nisi mnogo godina. Ako se ne ispovijediš, kada umreš ići ćeš u pakao, a ako poslušaš, ideš brzo dragom Bogu u nebo." Starac je zašutio, na licu mu se vidjela teška borba, a onda uhvati malu za ruku i reče: "Idi brzo po župnika, neka odmah dođe, jer se želim ispovijediti." Djevojčica ode majci i reče: "Mama, pripravi sve u djedovoj sobi doći će župnik." Žena se zaprepastila i poviče: "Nevaljalko! Nisi valjda rekla djedu da će umrijeti? Kako si se to usudila?" – Odgovor je bio: "Zar nisi čula što je rekao velečasni u nedjelju za bolesnike: 'Bolje je prestrašen otići u nebo, nego miran u pakao.' Svećenik je došao, starac ga je radosno primio, obavio sve potrebno i bio potpuno smiren.

Umro je ubrzo iza toga, ali je dospio još reći svojoj mezimici: "Tebi mogu, dušo, zahvaliti da umirem s Bogom izmiren!"

Briga kćerke. Dugo je ležao njezin otac teško bolestan, vidjelo se da neće moći dugo izdržati. Sve molbe brižne žene da se spremi za kršćansku smrt, uporno je odbijao. Sve je to sa žalošću promatrala njegova kćerkica, koja je zahvaljujući majci primila pravi kršćanski odgoj. Ušla je u njegovu sobu, zagrlila svojega oca i počela grcajući od plača govoriti: "Tata moj dragi, došla sam se oprostiti od tebe. Svi znamo da ćeš umrijeti i sve nas u žalosti ostaviti, ali ja znam da se mi više nikad nećemo zajedno naći. Ti se nisi mnogo godina niti ispovijedio, niti pričestio, i ti zato ne možeš doći dragom Bogu. Vjera nam govori da takovi ljudi odlaze od Boga zauvijek u pakao. Ja sam sigurna da ću ići dragom Bogu jer ga volim i tako se zauvijek moramo rastati. Zbogom zauvijek, dragi moj tata." Gorko je plakala i rasplakala tvrdog čovjeka. Sa suzama u očima, milujući kćerkicu reče: "Neće biti tako. Požuri po svećenika da me pripravi za susret s Bogom, pa ako se ovdje rastajemo, naći ćemo se u nebu." Zaista se pripravio zahvaljujući djetetu za put u vječnost, kamo je otišao zahvaljujući dobrom djetetu, da se s njom, kada dođe vrijeme, sjedini u ljubavi Božjoj.

Briga žene za muža. Živjeli su u pravoj bračnoj slozi. Slagali se cijelog života, dok nije došla teška bolest koja će ih zauvijek rastaviti. Žena ga je dvorila s velikom pažnjom, no svaki dan je bilo bolesniku sve teže, a nju zaokupljala sve veća žalost. Jednog dana kada mu je donijela jelo, uhvati je on za ruku i reče: "Nemoj se žalostiti, tako mora biti. Moraš se spremiti za rastanak i biti jaka." Sva slomljena mu je odgovorila: "Hvala ti za sva dobra koja sam s tobom proživjela. Znam da ćemo se ubrzo morati rastati. No moja je najveća bol, što odbijaš da primiš sakramente, koji ti daju pravo da pođeš Bogu svojem. Danima plačem, svjesna da će sva naša supružnička ljubav kroz cijeli život zauvijek propasti, jer drugi život u koji odlaziš, nepomiren s Bogom podijeliti će nas zauvijek." Nije toliko plakala koliko je davala utisak potpune izgubljenosti. Držeći je za ruku on je nakon kratkog razmišljanja rekao: "Nemoj plakati! Otiđi po župnika neka odmah dođe. Želim poći dragom Bogu, jer iako sam se zanemario, nikada vjeru nisam izgubio. Želim da k njemu dođem i da se kod njega oboje jednom nađemo." Otišao je za par dana svojem Bogu da kod njega čeka svoju vjernu životnu družicu.

SMRT - SUD

"Suđeno je čovjeku umrijeti, poslije toga sud"

Tako čitamo u Bibliji, tako vjerovahu ljudi u svim vremenima. U Sibiriji kod mjesta Mala Sija našli su magijski kamen star nekoliko desetaka tisuća godina, i to u našim danima, na kojemu je bilo uklesano nebo, zemlja i pakao i stablo svijeta koje sa zemlje diže svoje grane prema nebu. Taj prethistorijski, pećinski čovjek, vjerovao je da nakon ovoga života svaki čovjek odlazi na određeno mjesto: nebo ili pakao. Svakako prema zasluzi pojedinca. Antropolozi govore o moralnim obavezama kojih su bili svjesni, o propisima u pogledu seksualnih odnosa "koji su bili dio sistema", kao i to da je postojalo uređenje društvenih zajednica na temelju običaja ušvršćenih magijsko-religioznim sankcijama. Dakle obaveza s prijetnjom kazne. Znali su i to, da iza života postoji drugi život. "Gledajući u nebo udubljuje se o sastavu svijeta" zaključuju oni koji su proučavali magijski kamen na kojem je označena čovjekova sudbina. Morao je postojati sud.

Prve civilizacije. Jedan od najvećih istraživača čovjekove povijesti, sir Leonard Wooley, tvrdi na temelju svojih opsežnih istraživanja: "U prekogrobni život vjerovale su sve rase Staroga svijeta."Među ostalim spominje posebno Egipćane. Navodi zapise koje su našli uz mumije starih Egipćana: "A što se tiče suda koji sudi grešnicima, znaj da on neće biti popustljiv prema bijednicima. Teško onome koji bude optužen da je svjesno griješio... Čovjek živi i nakon smrti. Njegova su djela njegovo blago. Čovjek koji na to ne misli, luda je, ali onaj koji je stigao na drugi svijet bez opakih djela, živjet će ondje kao bog." – To su podaci iz velikog djela "Historija čovječanstva" koje je tiskano na mnogim jezicima i obasiže dvadeset knjiga. Sastavili su tu povijest učenjaci našeg vremena, a izdano je djelo pod pokroviteljstvom Ujedinjenih Nacija. Vjera u sud nakon smrti postoji i kod drugih naroda. Svi su vjerovali da će svaki čovjek biti određen bilo u mjesto radosti, bilo u mjesto kazne. Dakako da to mora netko prosuditi i presuditi.

Biblija i sud

Za vjernika je najmjerodavnije ono što se nalazi u Bibliji, jer je to riječ Božja zapisana rukom pisca nadahnutog Duhom Božjim.

Stari Savez. "Bitni dio proročkih nagovještaja jest prijeteći sud. Od vremena pak proroka Amosa ideja o konačnom sudu, ona pretvara iščekivanje Suda, Jahvina dana, u perspektivu strave. Bog će izvršavajući svoj sud razlikovati pravednike od krivaca... Od proroka Amosa, pa sve do Ezekijela, naglašava se da će Bog suditi ne

samo Izraelu, nego svim narodima. Prorok Danijel na potresni način riše sud Jahvin. Samo će grešnici drhtati, a pravednici će biti zaštićeni od samoga Boga. Prema tim navodima sud koj će Bog donijeti odnosi se kako na pojedince, tako i na sve narode.

Novi Savez. Evanđelisti ističu Isusove propovijedi u kojima se često govori o sudu koji će biti neumoljiv prema grešnicima. On spominje pojedince: suđen će biti pojedinac i za kletvu i za sud na štetu bližnjega. Suđeni će biti pismoznanci, gradovi uz jezero, nevjerni naraštaj koji se nije obratio. Isus uzima kao mjerilo odnos prema njegovu učenju. Biti će suđeni prema stavu koji su zauzeli prema evanđelju (Biblijski rječnik). O danu suda na koncu svijeta, Isus govori u nekoliko prispodoba. Ističe se strava koja će zavladati uslijed pojava na nebu i zemlji, radi iščekivanja onoga što dolazi kao i od pojave Suca praćenog jekom truba anđela i znakom Sina Čovječjega. Nastojati ćemo dati kraći prikaz oba suda: Posebnog svakom čovjeku odmah nakon smrti, i općeg suda na koncu svijeta, držeći se podataka koje bilježe evanđelisti.

Posebni sud

"Bijaše neki bogataš koji se oblačio u grimiz i skupocjeni lan a iz dana u dan se sjajno gostio. Neki siromah imenom Lazar ležao je sav u čirevima do njegovih vrata, čeznući da se nasiti onim što je padalo s bogataševa stola. Čak su i psi dolazili i lizali mu čireve. I umrije siromah i anđeli ga odnesoše u Abrahamovo krilo. Umrije i bogataš i bijaše pokopan. – Kad je bio u paklu, usred strašnih muka, podiže svoje oči te nadaleko opazi Abrahama i Lazara u njegovu krilu te povika: "Oče Abrahame, smiluj mi se i pošalji Lazara neka namoči vrh svoga prsta vodom pa mi rashladi jezik, jer se strašno mučim u ovom plamenu!" Abraham mu reče: "Sjeti se, sine, da si ti primio svoje dobro za svoga života, a Lazar zlo! On je sad ovdje utješen, a ti se mučiš. Osim toga, između nas i vas uspostavljen je veliki bezdan, te ni oni koji bi htjeli ne mogu odavde prijeći k vama, niti odatle prijeći k nama." – "Onda, molim te, oče" – reče bogataš – "pošalji ga u kuću mog oca; imam naime pet braće, neka ih ozbiljno opomene da ne bi i oni došli u ovo mjesto muka!" A Abraham reče: "Imaju Mojsija i proroke, nek njih slušaju!" Onaj nastavi: "Neće, oče, Abrahame, ali ako im netko dođe od mrtvih, obratit će se." Tada mu Abraham reče: "Ako zaista ne slušaju Mojsija i Proroke, neće vjerovati ni ako tko od mrtvih uskrsne!"

Ova Isusova priča jasno govori, da odmah nakon smrti duša svakog čovjeka ide na Božji sud, koji svakom određuje prema njegovoj zasluzi: nagradu ili kaznu. Crkva je to uvijek naučavala. Donosimo kratki izvještaj iz definicija pape Benedikta XII.: "Definiramo da po općem Božjem određenju duše onih koji umru u smrtnom grijehu, odmah nakon smrti polaze u pakao gdje trpe paklene muke. Definiramo nadalje da će se isto tako na dan općeg suda svi ljudi pojaviti pred Kristovim sudištem u svojim

tijelima, da dadnu račun o vlastitim djelima, da svaki primi što je zaslužio za vrijeme zemaljskog života, bilo nagradu, bilo kaznu." Nauka Crkve očito se temelji na Isusovim riječima zapisanim u evanđelju: Dobrima nagrada, zlima kazna.

Prvi poglavar Crkve. Apostol Petar, prvi papa, u govoru koji drži prigodom izbora Judinog nasljednika veli: "Pao je na lice i pukao po sredini", a u molitvi za izbor novog člana apostolskog zbora spominje opet Judu "koji je otišao na mjesto koje mu pripada". Sjetimo li se Isusovih riječi na posljednjoj večeri: bolje bi mu bilo da se ni rodio nije" – zaključak je siguran: odmah nakon nesretne smrti otišao je u mjesto vječne nesreće.

Pavao apostol: "Pisano je: Života mi moga, govori Gospodin, prignut će se preda mnom svako koljeno i svaki jezik dati slavu Bogu. Svaki će, dakle, od nas za sebe Bogu dati račun." U poslanici Korinćanima opominje: "Jer, svima nam se pojaviti pred sudištem Kristovim, da svaki dobije što je kroz tijelo zaradio bilo dobro, bilo zlo".

Naši pokojnici. Pod tim naslovom moderni pisac govor o sudbini svih koji umiru, a koja se određuje odmah nakon smrti: "Dvjema skupinama ljudi evanđelje predskazuje konačno određenje:
Sveci, pravednici i savršeni odlaze nakon smrti odmah u nebo.
"Koji su umrli u teškim grijesima, odbačeni, odlaze odmah u pakao."

Sveci i posebni sud.

Sv. Agaton. Nalazeći se na smrtnoj postelji, nije niti pokušavao sakriti strah koji ga je zahvatio. Drhtao je cijelim tijelom. Njegovi su se učenici čudili tom strahu, znajući za njegov sveti život. On im je rekao: "Djeco moja, sudovi su Božji različiti od sudova ljudskih. Stoga me je strah od Božjeg suda."

Sv. Hilarion. Ubraja se među najveće pokornike, pustinjake, prvih stoljeća kršćanstva. Okružen svojom braćom pustinjacima očekuje smrt s velikim strahom. Na pitanje zašto se toliko boji, kada je cijeli život proveo u pokori, rekao je: "Još nekoliko časaka i ja ću stati pred sud Boga sveznajućega da položim račun za sva svoja djela i za sav moj život." Gospodin Isus veli da ćemo odgovarati za svaku suvišnu riječ, no isto tako da neće ostati bez plaće niti čaša vode koju smo pružili bližnjemu. Često slikari prikazuju arkanđela Mihaela s vagom u ruci, na kojoj se mjere dobra ali i zla djela. Koja strana prevagne, označiti će sudbinu svake duše. Samo slika, ali ne bez temelja...

Dobri i zli sluga. "Blago slugi kojega gospodar kada dođe nađe pripravna... Postavit će ga nad svim svojim imanjem." Očito je da je dolazak: smrt. "Ako zli sluga u svom srcu kaže: 'Moj gospodar neće doći još zadugo' i počne tući svoje

sudrugove, te jesti i piti s pijanicama, doći će njegov gospodar u dan kad ga ne očekuje i u čas koji ne poznaje, pa će ga rasjeći i doznačiti mu sudbinu među licemjerima, gdje će biti plač i škrgut zuba" (Mt 24,45-5). I ovdje se očito radi o kazni, odnosno nagradi nakon smrti svakog pojedinca.

Obećanje nagrade. Kakova će biti nagrada za dobre? Isus govori što će reći na sudnji dan: "Dođite blagoslovljeni u kraljevstvo Oca mojega". Zato ih poziva: "Ohrabrite se, podignite svoje glave, vrijeme je vašeg otkupljenja blizu." No isto tako jasno govori da će vjernom sluzi odmah nakon smrti podijeliti nagradu: "Dobri slugo, dobri i vjerni, jer si bio u malom vjeran, nad mnogim ću te postaviti." Jasno je, dakle, iz Spasiteljevih riječi da će odmah nakon smrti, kako se to zbilo s Lazarom i nepravednim bogatašem, uslijediti nagrada, odnosno pravedna kazna.

Misli na svoj kraj. "Kod svih svojih djela gledaj na konac i promisli kako ćeš stajati pred strogim sucem kome nije ništa sakriveno, koji se ne da ublažiti darovima te ne prima izgovora, nego će ti suditi kako je pravo. O bijedni i bezumni grešniče, što ćeš odgovorit Bogu koji zna za svaki tvoj grijeh kada se kadikad plašiš pogleda razljućena čovjeka?" (Nasljeduj Krista).

Pogled umiruće majke. U njemačkom gradu Aachenu poznati misionar je imao misije. Mnoštvo je slušalo mudre riječi misionara koji je sav gorio od želje da privuče Bogu srca svojih slušača. Jednog dana ispripovijedio im je slijedeće: "Prije nekoliko godina siromašna majka nalazila se na umoru. Sva su djeca oko nje, samo nema najmlađeg koji je osuđen na pet godina robije zbog nekog zlodjela što ga je učinio, na žalost svoje dobre majke. Majka ga je htjela još jednom vidjeti. Upravitelj tamnice se sažalio i udovoljio molbi majke. U njezinu sobu ulazi sin s okovima na rukama čiji je zveket prodro u majčino srce. Stajao je između dva stražara. Majka ga je gledala par trenutaka ukočenim pogledom. Onda zadnjim svojim silama pokaže prstom prema vratima i prošapće: "Odlazi!"
Taj majčin pogled i njezine oštre riječi djelovali su na mladića kao grom iz vedra neba. Vratio se natrag u svoju tamničku ćeliju, bacio se na koljena i satima gorko plakao. Zamolio je da mu dođe tamnički svećenik kod kojega se skrušeno ispovijedio i čvrsto odlučio da će popraviti svoj život. Nakon što je izišao iz tamnice, pošao je u školu koju je prekinuo radi svojeg opakog života, ušao je u bogosloviju i postao svećenik. Taj opaki sin, to sam ja!" Tim riječima je završio svoju propovijed o Božjem sudu. Obratio ga je, prema njegovom pričanju, jedan strogi pogled njegove majke, i riječi: Odlazi! Tu riječ "Odlazi!" čuti će svi odbačeni od vječnog Suca na sudnji dan. No, kako će sudnji dan biti samo repriza posebnog suda, taj: Odlazi, čut će svaki nesretnik koji pred sudište Božje dođe nepripravan – odmah nakon smrti.

Stravičan san o sudu. Taj događaj je često pripovijedao veliki misionar sv. Vinko Fererski. Saznao ga je od onoga koji ga je usnio. Neki raskalašeni mladić

usnio je jedne noći da se nalazi na Božjem sudu. Gleda lice vrhovnog Suca, koji ga oštro gleda. Kada je čuo njegov prijeteći glas, koji je nagovještavao strašnu presudu, mladića je uhvatio užasan strah. Probudio se dršćući i sav u znoju. Na svoj užas, opazio je u ogledalu da mu je kosa potpuno pobijelila od straha. Možda samo priča? U drugom svjetskom ratu za vrijeme opsade jedne kuće, vojnici su u jednom selu Makedonije dugo skakali oko kuće i prijetili da će sve u kući pobiti. Majka obitelji ujutro je čula djecu kako plaču: "Mama, mama ti si sva pobijelila." Poznato je da i smrt od straha nije rijetkost. No te sve nevolje svršavaju smrću. Nesreća odbačenoga nakon pravedne presude ne prestaje nikada.

Suočenje na sudu. Godine 1879. zabilježen je jedan nevjerojatan događaj u sudnici grada u sjevernoj Poljskoj. Neki mladić, sin bogatog Židova, zamrzio je oca, jer ga je često korio radi raspuštenog života. Odlučio je da ga ubije. Našao je nekog čovjeka koji će to izvršiti obećavši mu veliku nagradu. No kada je ovaj došao u kuću i vidio časnog staraca, sažalio mu se i sve mu ispričao. Otac se zgrozio, i odlučio je da će sinu dati ozbiljnu pouku za cijeli život.
Nagradio je neznanca, a onda mu dao svoj kaput da odnese sinu kao dokaz da ga je ubio. Starac podnese sudu prijavu i dogovori se sa sucem kako će djelovati na sina. Mladić je pozvan na sud, pročitana mu je optužnica da je skrivio smrt svojega oca, no on se drzovito branio da ništa ne zna o tome. Otac je u sudnici stajao iza nekog stupa. Sudac najavi da će preslušati prvog svjedoka. Na užas opakog sina, čuo je glas svojega oca: "Sine moj, život sam ti dao, i ljubio te najviše na svijetu, a ti si mene ubio!" Sin je od strave iskolačio oči i sluša opet: "Sine moj, toliko sam se žrtvovao za tebe da te dobro odgojim, a ti si mene toliko mrzio da si me ubio!" Svi su u sudu vidjeli kako je sin počeo teturati. Kada je treći puta čuo glas očev: "Ja sam sav imetak sticao za tebe, a ti si mi goli život oduzeo", opaki mladić se uhvati za grudi i pade na zemlju. Pozvani liječnik je mogao ustanoviti samo smrt. – Na sudu u kojem će se suočiti svaki smrtnik sa dobrim Ocem nebeskim što će moći reći kao ispriku za sva nebrojena dobra što ih je u životu primio od Božjeg milosrđa. Kako za dušu, tako za tijelo. Gospodin u priči o uzvaniku bez svadbenog ruha kaže: On zanijemi. Što završava presudom: "Svežite mu ruke i noge i bacite ga van u tamu."

Suočenje s istinom. Veliki crkveni Učitelj sv. Toma Akvinski veli: "Božjom moći će se zbiti, da će se svako sjetiti svega dobra i zla što je ikada učinio, i to ne samo svojih djela, nego i djela svih ostalih!" - Veoma se često može čuti od onih koji su bili u neposrednoj smrtnoj opasnosti, da im je pred očima prošao kao u nekom viđenju cijeli njihov život. To bi bila neka naravna pojava. Nije teško shvatiti da će svatko, čim stupi pred Božje sudište jasno vidjeti što je učinio dobra a što zla. Isto tako zašto će biti nagrađen ili zašto odbačen.

Sudac sam osuđen. Davno prije Isusa Krista na otoku Samosu vladao je silnik, tiranin po imenu Polikrat. Ponosio se svojim bogatstvom i svojom srećom. Svojim

je pak podanicima prouzročio mnoge nesreće. Ljude je nemilosrdno sudio, oduzimao im život, i smijao se njihovoj nesreći i žalosnoj smrti. Jednom prilikom bacio je u more dragocjen prsten kao zahvalu božanstvu sreće. Nakon nekoliko dana, neki je ribar uhvatio krasnu ribu, i donio je tiraninu na poklon, da mu se umili. Kada su ribu otvorili, našli su u njezinoj utrobi taj dragocjeni prsten. Vratili su ga okrutnom nasilniku, a on je sav sretan vikao iza glasa: "Gledajte kako sam sretan, i more je vratilo prsten. Nema sretnijeg čovjeka od mene". Nakon nekog vremena navali na njegovu državu perzijski satrap Orest, pobjedi Polikrata, a njega osudi na smrt na križu. Pribili su ga na križ na kojem je visio nekoliko dana u najvećim mukama i neprestano ponavljao onima koji su ga došli gledati: "O kolike nesreće! Ljudi kako sam ja nesretan. Nitko nije nesretan kao ja". Umro je u mukama i suzama.
Strašne je muke podnio, ali su one prestale njegovom smrću. Gospodin govori o vječnom ognju, vatri koja se ne gasi, crvu koji ne umire. Kakav plač i jauk! I o tome govori Isus: trajati će dovijeka. No sigurno je da najpravedniji Sudac neće nikoga odbaciti od sebe, koji nije odbacio njega. Crkveni otac govori: "Bog nikada ne napušta prvi čovjeka. Najprije čovjek napusti Boga, a onda Bog napušta njega. Najstrašnije je od toga što to biva zauvijek.

Dvije presude. "Svi koji su u grobovima, čut će glas Sina Čovječjega: I izići će koji su činili dobro na uskrsnuće života, a koji su radili zlo - na uskrsnuće osude" (Iv 5,28). - Tako je i u ovom životu i pred ljudskim sudovima. Tokom suđenja, otkriva se tko je kriv a tko je prav. Otkrivaju se kako zlodjela tako i djela vrijedna časti i poštovanja. Ovi posljednji izlaze iz sudnice svijetla lica, oni drugi odlaze iz sudnice u tamu tamnice.

Pogled kralja otkriva zločinca. Pruski kralj Fridrik II. vodio je sedmogodišnji rat, nakon kojega se vratio u Saksoniju. Neki sobar po imenu Glasen, pružio mu je za vrijeme jela čašu vina u koju je ulio otrov nagovoren od kraljevih neprijatelja. Kralju se učinilo da na licu čovjeka opaža neki nemir, pa je držeći čašu u ruci strogo gledao u oči sluzi. Na taj uporni pogled, sobar stane drhtiti, brizne u plač i bacivši se na koljena prizna kralju zločin koji je naumio. - Nema čovjeka koji na svojoj savjesti nema djela koja nisu Bogu draga. Biblija veli da i pravednik sedam puta na dan pogriješi. Kakav će biti osjećaj svakoga na suočenju sa sucem kada pristupi svjestan svih zala, nepravdi i grijeha koje je učinio za cijelog svojeg života. Tada će biti kasno plakati i moliti za milost. Sada, dok još ima vremena, treba se znati baciti na koljena i dobrog Kralja i Suca moliti za oproštenje i milost.

Žalost i prijekor majke. Pripovijeda sv. Jeronim kako je neka majka, čuvši da joj sin hoće u samostan sa suzama u očima i klečeći molila sina da to ne učini, jer ona koja ga tako dobro zna, znade i to da nije za redovnički život. Rekla mu je kako je bolje da bude dobar vjernik, nego nevaljani redovnik. No, on je uporno tvrdio da

ima pravo zvanje i da odlazi u samostan. Rekao je da će tako najsigurnije spasiti dušu. Što je naumio, to je i učinio. Ušavši u samostan živio je zaista predano Bogu, ali je ubrzo popustio, zanemario duhovni život i postao redovnik lošeg duha. Jednoga dana umre njegova majka, i ubrzo nakon toga imao je mladić viđenje ili možda san. Učinilo mu se da se nalazi na posljednjem sudu i to na lijevoj strani među prokletnicima. Majka je bila na desnoj strani i kada je njega ugledala u društvu osuđenika uz strogi i bolni pogled ga je upitala: "Zar ti među osuđenicima? A nisi li rekao da ćeš u redovnike da spasiš dušu? Nesretniče što si učinio od tolikih posebnih milosti koje si primio u samostanu. Jao tebi nesretni sine, propade tvoja duša!"
Kada je mladić došao k sebi, dršćući od straha, čvrsto odluči da će svoj život temeljito izmijeniti. Postao je tako revan u pokori, molitvi i čitavom svojem životu, da su ga ostali redovnici opominjali: "Nemoj biti tako strog prema sebi. Bog to ne traži od tebe!" On je svima odgovarao: "Sve je malo što ja činim. Ako nisam mogao podnijeti strogi pogled moje majke, kako ću na sudnjem danu podnijeti pogled pravednog ali strogog suca, Gospodina Isusa". Bio to san, viđenje, ili pobožna i poticajna priča, sušta je istina ono što Isus veli da će na suočenju s njime biti i plača, i strave, čak i umiranja. Pustivši sve na stranu, držeći se tih riječi, valja se pripraviti za taj dan. Za dan svojeg, posebnog suda, jer kakav bude taj, takav će biti i onaj na koncu svijeta. Stari su rekli: "Kako drvo padne, tako ostane ležati".

Strašni obračun. Riječi mudrog pisca: "Svakom čovjeku dođe vrijeme, kada se svi njegovi dugovi traže i to odjednom i sa strašnim kamatama. I ne samo to nego sve ono što je čovjek ikada u životu kupio, plaća ponovno i to po novoj, daleko višoj cijeni". U svojoj priči o upravitelju Isus veli kako gospodar, jednog dana kaže: "Ne možeš više biti moj upravitelj". Pa opet: "Položi račun." To će, kada dođe vrijeme, morati učiniti svatko od nas. Budući ne znamo kada ćemo izgubiti upraviteljsku službu nad onim što nam je Bog dao na upravljanje, moraju nam računi biti uvijek u redu.

POSLJEDNJI SUD

"Odonud će doći suditi žive i mrtve"

Posljednji sud. "U ono vrijeme reče Isus svojim učenicima: 'Kad Sin Čovječji dođe u svojoj slavi, i svi anđeli njegovi s njime, sjest će na prijestolje svoje slave. I sabrat će se pred njim svi narodi a on će ih jedne od drugih razlučiti kao što pastir razlučuje ovce od jaraca. Postavit će ovce sebi zdesna, a jarce s lijeva'.
Tada će kralj reći onima zdesna: "Dođite blagoslovljeni Oca mojega. Primite u baštinu Kraljevstvo pripravljeno za vas od postanka svijeta! Jer ogladnjeh, i dadoste mi jesti; ožednjeh i napojiste me, stranac bijah, i primiste me, gol bijah i zaogrnuste me; oboljeh, i pohodiste me; u tamnici bijah, i dođoste meni."
Tada će mu pravednici odgovoriti: "Gospodine, kada te to vidjesmo gladna i nahranismo te; ili žedna i napojismo te? Kada te vidjesmo kao stranca i primismo, ili gola i zaogrnusmo te? Kada te vidjesmo bolesna ili u tamnici i dođosmo k tebi?"
A kralj će im odgovoriti : "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednome od ove moje najmanje braće, meni učiniste!"
Zatim će reći i onima slijeva: "Odlazite od mene, prokleti, u oganj vječni koji je pripravljen đavlu, i anđelima njegovim! Jer ogladnjeh i ne dadoste mi jesti; ožednjeh i ne dadoste mi piti; stranac bijah, i ne primiste me; gol i ne zaogrnuste me; bolestan i u tamnici i ne pohodiste me!" Tada će mu i oni odgovoriti: "Gospodine, a kada te vidjesmo gladna ili žedna, ili stranca, ili gola, ili bolesna, ili u tamnici, i ne poslužismo te?" Tada će im on odgovoriti: "Zaista, kažem vam, što god ne učiniste jednome od ovih najmanjih, ni meni ne učiniste. I otići će ovi u muku vječnu, a pravednici u život vječni!" (Mt 25,31-46)
Gospodin Isus je u svojim poukama naglašavao da je prva i najveća zapovijed ljubiti Boga svim srcem, svom dušom, svom snagom svojom, ali da ovoj zapovijedi jednaka druga: ljubiti bližnjega kao samoga sebe. Posljednji sud, kako i Isus veli, u skladu s tima zapovijedima, biti će izrečen prema djelima ljubavi i brizi za bližnje, jer i tu izjednačuje ljubav prema čovjeku s ljubavlju prema sebi.

Veliki francuski pisac i Nobelovac F. Mauriac navodi kako će na posljednjem sudu biti uz kršćane brojni pripadnici drugih vjera, koji nisu poznavali Isusa. To će biti oni koji će se čuditi kada ih Isus pozove u kraljevstvo Oca njegova: "Jer su njega gladna nahranili, žedna napojili, gola zaodjenuli..." Oni nisu slutili da to čine Sucu posljednjeg suda pa će iznenađeni pohrliti sa Gospodinom u kraljevstvo Božje. Iznenadit će se i kršćani, oni koji nisu poznavali Krista, ma da su bili kršteni. Mogli su saznati, da su njega ljubili, iz nauka vjere, iz evanđelja, da moraju dobro činiti onim najmanjima, jer je to jednako kao da to čine Isusu. I - jer nisu dobro činili, jer nisu stvarno ljubili ni Boga ni bližnjega, prekršili su obje velike zapovijedi

nerazdruživo povezane, "uskrsnuti će zato na osudu". Zato znamo da su pravi vjernici, pogotovu sveci i svetice katoličke Crkve nastojali svim žarom srca, da kroz cijeli život, slušajući Gospodina, učine što više dobrih djela. U prvim kršćanskim vremenima, kroz prva tri stoljeća progona kršćana, rimski povjesničari navode da su kršćani bili veoma vrijedni ljudi, da su bili radini, marljivi, a da su između sebe sakupljali neprestano prinose za braću koja su stradala od rata, požara, poplave, za sirote i udovice. Iz tih prvih vremena Crkve, pronađen je u jednoj crkvenoj knjizi nacrt grada Rima, koji je bio podijeljen na sedam okruga, kako bi mogli voditi brigu za sve siromašne, bolesne i napuštene.

Sveta Elizabeta. "Ja se pripravljam za dan suda na kraju svijeta, da uzmognem sucu položiti račun i reći mu: 'Gledaj, Gospodine, ja sam tebe hranila kada si bio gladan, tebe žedna pojila, tebe gola odjenula, tebe bolesna posjetila i njegovala. Zato mi budi milostiv sudac'." Legenda pripovijeda kako se njezin muž, kralj, često ljutio što je uvijek sa siromasima. Kada je jednog dana u pregači ponijela, sakrivajući kruh, na vrata dvorca, susrela je muža, koji ju strogo upita što to nosi. Ona je otkrila pregaču i muž je opazio da nosi ružice. Priča kao da želi naglasiti da je Isus na čudesan način htio zaštiti njezinu dobrotu. Drugi puta, priča se nastavlja, dovela je u svoj dvorac gubavca. Nije ga smjela nikome otkriti, pa ga je odvela u svoju sobu i tamo ga stavila u kraljev krevet. Nešto je on o tome načuo, uletio sav izvan sebe u prostoriju i ugledao u krevetu Gospodina Isusa. To je pobožna priča, ali je sušta istina Gospodinova riječ: davati bližnjem znači davati njemu, pa davalo se jelo, ležaj bolesniku ili odijelo, ili bilo što drugo.

Martin i bez krsta Kristov. Veoma poznata priča iz života sv. Martina, jednog od najštovanijih svetaca u nas i u svijetu. Rodio se od poganskih roditelja, od oca visokog časnika. Kako mu nisu dali da se pouči i krsti, otišao je vrlo mlad u vojsku, dao se poučavati kroz šest godina u vjeri, a onda se pokrstio. Još kao vojnik ulazio je jednog zimskog dana u neki grad. Na ulazu u grad, vidio je siromaha loše obučenog gdje pruža ruku prema njemu. Stao je i rekao da i sam nema novaca, ali da će mu pomoći kako može. Skinuo je svoj široki vojnički ogrtač, rasjekao ga na dvoje, a onda pružio dio siromahu, a drugi dio ostavio sebi. Mnoge slike prikazuju taj događaj, ali i onaj drugi. Veli legenda da je te noći u snu plemeniti Martin vidio Isusa u nebu na prijestolju, zaogrnutog u njegov plašt. Čuo je gdje Isus govori: "Ovim plaštem zaodjenuo me je Martin, koji još ni kršten nije. Spremao se tek za krštenje. Postade svećenik, pa biskup i prvi svetac koji je takvim proglašen, a da nije prolio krv za Isusa, ali je cijeli svoj život žrtvovao za one koje mu je Isus povjerio.
Možemo i moramo zaključiti: ne moramo vjerovati u te sve priče o svecima i njihovim djelima. Jedno ipak moramo vjerovati: "Koji su dobro činili ići će u život vječni." To nije priča nego Isusova istina.

Svetačka razmišljanja. O čemu? O posljednjem sudu. Kao i o smrti. Misliti na sudnji dan znači misliti na svoju sudbinu. Opomena Duha Božjega: "Sjeti se svojih posljednjih pa nećeš nikada sagriješiti", vrijedi i za misli o susretu sa Kristom Sucem. Tako su činili sveci, poslušni riječi Božjoj.

Sv. Jeronim. Razmišljao je često o posljednjem sudu. Govorio je da mu se svaki dan čini kako mu u ušima, odjekuje trublja sudnjeg dana koja poziva: ustanite mrtvi, pođite na sud. Tada bi uzeo kamen i udarao se u prsa vapeći: "smiluj mi se, oprosti mi Gospodine". Priča se da je dodavao: jer sam Dalmatinac. Svakako ne u današnjem geografskom stanju i smislu. Mnogi su, a to možemo i mi, i moramo, znati udariti se u prsa s vapajem: smiluj se i oprosti mi jer sam grešnik. Nije moguće da će to milosrdni Isus zaboraviti kada dođe kao pravedni Sudac.

Sv. Pelagija. Živjela je u Antiohiji na glasu kao pjevačica i plesačica. I kao velika grešnica, na sablazan cijelog grada. Jednom je prilikom zalutala u crkvu i prispjela na propovijed svetog biskupa Nona. Svetac je gorljivo govorio o strahotama sudnjeg dana, što je na nju tako djelovalo da se bacila biskupu pred noge i zamolila ga za pouku i krštenje, jer je bila poganka. Crkvi je poklonila sve svoje dragocjenosti koje je zaradila opakim životom. Nakon krštenja je otišla u Palestinu, gdje je do konca života živjela na Maslinskoj gori razmatrajući Muku Isusovu, i oplakujući svoj grešni život. - Zanimljivo je i znakovito, da je toj poganki, poznatoj s grešnog života, bila dovoljna jedna propovijed o posljednjem sudu da se obrati i promijeni svoj život. Isusov učenik Juda je slušao mnogo puta o tome, jer je, kako ističu tumači sv. Pisma, Isus često o tome govorio. Tako i u zadnjoj svojoj propovijedi, a ostao je u svojoj nakani da ga izda. - Za bojati se je, kako ima mnogo više onih koji čine tako, nego onih koji su iz društva svete Pelagije. I o tome će biti na sudnji dan svima sve otkriveno.

Sv. Terezija Avilska. Redovnica i velike svetosti i velike učenosti. Često je govorila da svaki otkucaj sata njoj zvuči kao opomena da se sudnji dan približava. I ona kaže da joj se u takvim časovima razmišljanja činilo da čuje anđeoske trube koje zovu: ustanite mrtvi! - Mnogi niti razmišljaju o sudu koji se svaki sat približava, niti čuju glas anđeoske trublje. No za to neće zakasniti njegov dolazak. "Evo Gospodin će naš doći u sili da rasvijetli oči slugu svojih." Slugama lako, ali što s onim drugima? I jednima i drugima Crkva upućuje poziv: "Tražite Gospodina dok se može naći."

Sv. Magdalena de Pazzi. Nakon što je punih četrdeset godina proživjela u pokori i najdubljoj odanosti Isusu, u zadnjim časovima sva ustrašena pita svojeg duhovnog vođu "Oče, vjerujete li da ću se ja spasiti? Što će biti sa mnom na sudnji dan?" Posljednica u misi za pokojne veli: "Kakav trepet bit će tude, kada sudac stigo bude, da po pravdi sudi ljude? Što ću jadan tada zborit, komu ću se zagovorit, kad i dobre strah će morit?" Ovih nekoliko redaka o strahu svetaca pred Božjim sudom, imaju svoj duboki razlog. Ne u njihovom svetom životu, nego u Isusovom nagovještaju o njegovom dolasku, i strahotama koje će ga pratiti.

DOLAZAK SINA ČOVJEČJEGA

Svršetak svijeta i Isusov drugi dolazak.

"Odmah poslije nevolje tih dana Sunce će pomračiti, Mjesec neće dati svjetlosti, s neba će zvijezde padati i nebeska zviježđa će se uzdrmati - Tada će se ukazati na nebesima znak - Sin Čovječji; proplakati će sva plemena zemaljska i vidjet će Sina Čovječjega gdje dolazi na oblacima nebeskim s velikom moću i slavom. I on će poslati svoje anđele s glasnom trubljom da skupe sve njegove izabranike od četiri vjetra, od jednog kraja zemlje do drugoga." (Mt 24,29-31).

Vrijeme dolaska: "Što se tiče toga dana o tome nitko ništa ne zna: ni anđeli nebeski, ni Sin, već jedino Otac. - Dakle bdijte, jer ne znate u koji dan dolazi vaš Gospodin." - Evanđelista Luka dodaje: "Na zemlji će narodi biti u tjeskobi i neizvjesnosti zbog huke morskih valova. Ljudi će umirati od straha u očekivanju onoga što će zadesiti svijet..." "Kada se to počne događati, uspravite se i podignite svoje glave, jer je blizu vaše oslobođenje." - slijedi i opomena na budnost: "Pazite sami na se da vam srca ne otvrdnu od razuzdanosti, pijanstva i tjeskobnih briga za život, da vas ne uhvati iznenada onaj dan kao "zamka". Bdijte i molite svaki čas da biste mogli umaći svemu onomu što se ima dogoditi i održati se pred Sinom Čovječjim" (Lk 21,25;34-38).

Isus nas u svojoj dobroti želi pripraviti za taj događaj, sud cijelom svijetu. Vladati će strah od kojega će ljudi umirati, no onima koji su ga pripravni očekivali, govori riječi ohrabrenja. Još malo i čuti će poziv: "Dođite blagoslovljeni!" Svi će biti prisutni na tom sudu kojemu se ne zna ni dana ni časa. Svi moraju bdjeti i ne dozvoliti da im srca otvrdnu od razuzdanosti, pijanstva, i tjeskobnih briga za život. Baš ta "briga za život", što mnogi ističu bez ustručavanja, pa i otvoreno to izgovaraju kao opravdanje za nemar prema Bogu, može postati "zamka" u koju će se uhvatiti. Takovi sigurno neće umaći strahotama dana i neumoljivom sudu.

Knjiga Otkrivenja sv. Ivana apostola. "Ja Ivan vidjeh veliko bijelo prijestolje i Onoga što sjedi na njemu: pred licem njegovim pobježe zemlja i nebo, ni mjesta im se više ne nađe. I vidjeh mrtve, male i velike: stoje pred prijestoljem, a knjige se otvoriše. I otvori se druga jedna knjiga, knjiga života. I mrtvi suđeni biše prema onome što stoji napisano u knjigama, po djelima svojim. More predade svoje mrtvace, a smrt i podzemlje svoje: i svaki bi osuđen po djelima svojim. A Smrt i Podzemlje bačeni biše u jezero ognjeno - to je druga smrt; tko se god ne nađe zapisan u knjigu života, bačen bi u ognjeno jezero." (Otk 20,11-15)

Apostol Ivan govori o "mrtvima koji su stali pred prijestolje Suca". O svakom od njih postoji u knjizi izvještaj. Svaki je suđen prema svojim djelima, ni po čemu drugom. Opet po Isusovim riječima: koji su činili dobro, idu u život vječni. Međutim oni čija

imena nisu u "knjizi života", jer nisu činili dobra djela, biti će bačeni u jezero ognjeno." Apostol dodaje: to je druga smrt. Smrt bez smrti - vječno umiranje. Rješenje za svakoga je veoma jednostavno, iako nije lako: činiti dobro, činiti cijeli život, jer dan dolaska Sina Čovječjega je i anđelima nepoznat. Takav život će svakome dati pravo da se o dolasku Suca, usred sveopće strave, ipak "ohrabri i podigne glavu" jer je vrijeme njegova otkupljenja blizu. Takovim strogi Sudac neće biti ništa drugo nego sami milosrdni Otkupitelj.

Mudri savjeti mudre knjige. Knjiga "Nasljeduj Krista" je već stoljećima bliska onima koji se žele približiti Isusu. Evo što u njoj čitamo o našoj pripravi za posljednji sud:

"Zašto se već sada ne brineš za sudnji dan, kada te nitko neće moći opravdati ili obraniti, jer će svatko sam sebi biti dovoljan teret? Sad donosi tvoj napor plodove, plač ti se uračunava, a bol zadovoljava i čisti. Tada će ustati da sudi onaj, koji se sada ponizno podlaže ljudskom sudu. Sada budi zabrinut i žali grijehe, da na sudnji dan budeš siguran s blaženima. Tada će pravedni hrabro stajati s velikom stalnošću prema onima koji su ih mučili i tlačili" (Mudr 5,1). Tada će siromah i ponizan biti pun pouzdanja, a oholica će se plašiti sa svih strana. - Onda će se vidjeti da je onaj koji je za života bio mudar, koji je naučio biti lud i prezren u svijetu radi Krista, koji je to jasno rekao: "Mudrost ovoga svijeta ludost je pred Bogom." Na sudnji dan će se svaki pravednik radovati, a svaki bezbožnik žalostiti. Onda će se više slaviti siromašna koliba, nego palača od zlata. - Onda će se više uzveličati skromna poslušnost, nego sva svjetska lukavština. - Tada će (pred prijestoljem Suca) više vrijediti preziranje bogatstva, nego sve blago sinova zemaljskih. - Tada će svatko biti više utješan radi izvršenih pobožnih molitava, nego radi održanih slavnih gozba. - Tada će više koristiti strogi život i oštra pokora, nego sva zemaljska raskoš. - Nauči se sad trpjeti malo patnje, da se time oslobodiš većih. (Na drugom svijetu). Ovdje najprije kušaj, što ćeš moći poslije. - Ako sada ne možeš podnijeti male patnje, kako ćeš snositi vječne muke? Ako te sada mala bol čini nestrpljivim, što će biti s tobom u paklu?"

Mudri pisac kroz te retke neprestano uspoređuje dobro i zlo, ili bolje s onim suvišnim, beskorisnim i plitkim. Tako polako izražava sve snažnije Kristovu misao: Koji su činili dobro, ići će u život vječni, a oni drugi će biti osuđeni na dan velikog suda. Pa kako bi i moglo biti drugačije. Oduvijek su se ljudi borili da im sudovi budu pravedni. "Pravedni su sudovi tvoji Gospode!", kliče sveti pisac.

Gospodin Isus spominje one koji će u "onaj dan govoriti da su s njim jeli i pili i u njegovo ime govorili". Držeći se one: "Neće ući u kraljevstvo nebesko oni koji mi govore: 'Gospodine, Gospodine, nego oni koji vrše volju Oca mojega koji je na nebesima', on će im reći: 'Odlazite od mene vi zlotvori: Zaista vam kažem; ne poznam vas! Oni koji su 'zlo tvorili' u ovom životu biti će protjerani od Suca u vječno i najveće Zlo!"

Prvak apostolski Petar u svojoj propovijedi u kući poganina Kornelija govori o Isusu koji je prolazio zemljom čineći dobro, da su ga prikovali na križ, ali da ga je Bog uskrisio i dopustio mu da se pokaže njima, od Boga izabranim svjedocima, i zapovijedio im da propovijedaju narodu i svjedoče. Što? Da je njega (Isusa) Bog postavio za suca živih i mrtvih. Čitamo dalje: "Dok je Petar još govorio, siđe Duh Sveti na sve koji su slušali riječ." Petar smatra da je najvažnija stvar za slušače da shvate da je Isus sudac svima, a Duh Sveti to na čudesan način potvrđuje.

Pavao apostol. "A što se tiče, braćo, vremena i časa, nemate potrebe da vam se o tome piše, budući da sami znate točno, da će 'Dan Gospodnji' doći kao lopov u noći. Dok ljudi budu govorili 'Mir i sigurnost' baš tada će se na njih sručiti propast kao porođajna bol na trudnu ženu. I nipošto joj neće umaći. Ali vi, braćo, niste u tami da bi vas onaj dan mogao iznenaditi kao lopov. Vi ste sinovi svjetla i sinovi dana. Ne pripadamo noći ni tami, prema tome, ne spavajmo kao ostali; obucimo se u oklop, to jest u vjeru i ljubav i u spasonosnu nadu kao u 'kacigu' jer nas Bog nije odredio za svoju srdžbu, već za postignuće spasenja po našem Gospodinu Isusu Kristu koji umrije za nas da mi živi i mrtvi, sjedinjeni s njim uđemo u (pravi) život. Zato se tješite međusobno i izgrađujte jedan drugoga kako vi već i činite" (Sol 1-5,1-11).

Apostol Jakov. "Bog je sačuvao u vječnim okovima paklenom tminom pokrivene, za sud Velikoga dana anđele koji nisu sačuvali svoje dostojanstvo, nego su napustili svoje boravište: kako ispaštaju kaznu - vječni oganj - stoje za primjer Sodoma i Gomora s okolnim gradovima, koji su na sličan način kao spomenuti bludno griješili i išli za drugim tijelom." (Juda 6,7)

Petrova poslanica: "Ali doći će dan Gospodnji kao lopov; u taj će dan nebesa iščeznuti s velikom lomljavom, počela će se u ognju rastopiti zemlja se sa svojim ostvarenjima neće više naći.
Budući da će se sve ovo tako raspasti, kakvi svi onda morate biti svetim življenjem i pobožnošću dok očekujete dolazak dana Božjega." (3.10)
"A sadašnja nebesa, i sadašnju zemlju ista riječ je pohranila za oganj i čuva ih za dan suda i propasti bezbožnika." (2 Pt 3,4;7)
"Ako, naime, Bog nije poštedio anđela koji su sagriješili, već ih strmoglavio u pakao i predao mračnim bezdanima gdje ih čuva za Sud... to znači da Gospodin može izbaviti prave štovatelje iz kušnje, a bezbožnike sačuvati za dan Suda da ih kazni..." (2 Pt 3.4;9-10). Očito je da su Apostoli bili, kako reče pisac "opsjednuti mislima na sudnji dan" nije se za čuditi tome, kada o velikom Danu govori često i Gospodin Isus, kako to uočuju i naglašavaju tumači sv. Pisma, ne mimoilazeći pisce Starog Saveza, kojima je kroz stoljeća velika briga da svaki u svojem vremenu uvjeri ljude da će doći Onaj koji će suditi narodima i pucima.

Crkva poziva i opominje. Evanđelje sa svojim čitanjima o posljednjem sudu Crkva stoljećima čita vjerskoj zajednici. Kroz drugo vremena, posebno na kraju crkvene godine i na početku nove. Cijelo vrijeme Došašća prevladava misao o drugom Gospodnjem dolasku nad prvim koji počinje rođenjem od Marije Djevice u Betlehemu. Spremajući puk za božićne radosti, na mnogo mjesta u liturgiji, i čitanjima u svojoj službi, svećenici tu ozbiljnu misao stavljaju pred oči onima koji su dobre volje. Tri dnevna himna koje svećenik moli ujutro u podne i navečer, isključivo govore o sudnjem danu:
"Kad potom dođeš, Suče, svet, da zle i oganj oboriš i milo svoje odane pozoveš da ih okruniš, ne pusti da nas vitlaju oluje tamnog plamenja, već daj nam Boga gledati i rajsku slast uživati" (služba Čitanja).
"Kad iznovice dođe on i strahom zemlju napuni, nek ne kazni nas grešnike, nek pomiluje blago nas."
"Pred tvojom moći preslavnom, pred samim tvojim imenom, i Nebo kao i Podzemlje od strave dršćuć klanja se.
Čuj našu molbu, Gospode, ti suče suda strašnoga: dušmani ljuti nasrću, oružaj puk svoj milošću." Tako gotovo cijeli mjesec, kroz četiri nedjelje Došašća čitanjem, pjesmama i molitvom Crkva želi okrenuti pažnju ozbiljnoj istini da više nema malog Djetića koji plače u naručju Djevice, čega se s nježnošću i radošću sjećamo, nego da će Isus Krist, koji sjedi s desne Očeve, opet doći kao sudac živih i mrtvih. Liturgija Došašća svršava misom Bdijenja na vigiliju Božića ovom molitvom: "Bože, ti nas svake godine veseliš dočekom rođenadana tvoga Sina. Sada ga s radošću primamo kao Otkupitelja: daj da ga bez straha ugledamo i kao Suca." Tako stotine tisuća svećenika, redovnika i redovnica moli u ime svoje i svojega puka, u preradosnom očekivanju rođendana Gospodnjeg. Božić nije najveći, ali je najradosniji blagdan u godini. No i njega je Crkva obilježila najozbiljnijim mislima o Kristovom dolasku. Zato i moli da ga bez straha dočekamo kao Suca. To će se zbiti onda ako u toj zbilji živimo kako to Isus hoće.

Sudnji dan - svaki dan. Dakako u liturgiji. U svakoj misi, svaki dan, svećenik moli slijedeće u molitvi prije nego što će primiti Isusa: "Daj da Božjim milosrđem budemo svagda slobodni od grijeha i sigurno od svih nereda, te očekujemo blaženu nadu: dolazak Gospodina našega Isusa Krista."

Misao na sudnji dan - snaga Božje djece. Ta snaga Božje djece očituje se u tome, što spoznaja o dolasku Gospodina Isusa na kraju vremena učvršćuje svakog vjernika u dobru i kreposti. Ni isto tako, davala je snagu kroz vjekove onima koji su svojim trpljenjem i smrću zasvjedočili vjeru i odanost Božjem Sinu.

Apostol Pavao: "Krist uništi smrt i obznani život i besmrtnost evanđeljem za koje sam ja postavljen propovijednikom, apostolom i učiteljem. Zbog toga ovo

trpim... jer znam komu sam vjerovao i siguran sam da on može sačuvati povjereno mi blago do onoga (sudnjega) Dana." (Tim 1,11-12). Prilikom njegova obraćenja, Isus je rekao za Pavla da je njegov odabranik, ali da će mu on pokazati koliko mu valja trpjeti za njegovo ime.
U poslanici Korinćanima nabraja što je sve pretrpio za Krista: "Više sam se trudio (nego drugi), više bio u tamnicama. Preko mjere sam bijen. Često sam bio u smrtnoj pogibli. Od Židova sam primio pet puta po trideset i devet udaraca (batinom). Triput sam šiban, jedanput kamenovan, triput sam brodolom doživio, jednu noć i jedan dan proveo na dubokom moru. Bio sam na čestim putovanjima u pogiblima od rijeka, u pogiblima od razbojnika, u pogiblima od sunarodnjaka, u pogiblima od pogana, u pogiblima u gradu, u pogiblima u pustinji, u pogiblima na moru, u pogiblima od lažne braće, u trudu i muci, u čestom nespavanju, u gladi i žeđi, u zimi i golotinji... Namjesnik kralja Arete u Damasku čuvao je damašćanski grad s nakanom da me uhvati. I kroz prozor su me ljudi spustili u košari preko gradskih zidina i tako sam izbjegao njegovim rukama." (2 Kor 11,23-33). - Kada sve to čujemo, možemo shvatiti tiječi koje netom spomenusmo: "Zbog toga ja ovo i trpim... jer znam komu sam vjerovao siguran sam da on može sačuvati povjereno mi blago do onoga (sudnjeg) Dana." Brojni mučenici su se na sudovima pozivali na posljednji sud, gdje će oni biti tužitelji, a njihovi suci optuženici.

Mučeništvo braće Makabejaca. Već smo donijeli biblijski prikaz o njihovoj mučeničkoj smrti i riječima koje su izrekli u najtežim mukama. Evo i govora koji je najmlađi održao krvoločnom kralju Antiohu, nakon što je bio prisiljen gledati neopisive muke svoje šestero braće: "A ti, bezbožniče, od svih ljudi najpoganiji, ludo se ne uznosi i ne uljuljavaj se ludim nadama dižući ruku protiv sinova Neba, jer još nisi izbjegao sudu Boga Svevladara, Svevida. Naša braća, pretrpjevši sada muku prolaznu za život neprolazni, pali su za Božji Savez, a ti ćeš već na sudu Božjemu primiti pravednu kaznu za svoju oholost." Izrazio je svoje pouzdanje u Boga i priznao da trpe jer su Izraelci sagriješili Bogu. - To nisu niti riječi očajnika, a još manje prkos opakom neprijatelju. To je pouzdanje u Boga koji će tek na posljednjemu sudu izreći nagradu ili pak kaznu, svakom prema njegovoj zasluzi.
Priziv na posljednji sud. Ljudi često puta kada pretrpe nepravdu ili dožive tešku uvredu običavaju reći: "Vidjet ćemo se na sudu". To vele i obični građani, a u dnevnom tisku se spominju i viđene osobe koje se prijete sudom. Pa kada se nade izjalove, onda se ide na višu distancu, pa sve do vrhovnog suda. U Božji, najviši sud uzdaše se i makabejska braća, kao i toliki drugi mučenici.

Sveta Eulalija. Sudac Kalpurnije ju je dao okrutno bičevati sve do smrti. Za vrijeme najvećih muka ona mu govori: "Pogledaj me okrutniče dobro, i zapamti moje lice, da se mognemo raspoznati na sudnji dan na svršetku svijeta. Oboje ćemo

se tamo naći, ali ja da primim nagradu što nevina trpim radi Krista, a ti da primiš kaznu za tvoju okrutnost." Znamo kako su prvi kršćani duboko proživljavali svoju vjeru, o čemu svjedoči njihovo mučeništvo. Jasno je da riječi mučenice nisu izgovorene iz mržnje niti iz želje za odmazdom. Prije bi se moglo reći da je to bila kateheza o sudnjem danu. Predavanje o sudu i Sucu, koji će dati svakom prema njegovoj zasluzi.
Završimo ovo razmatranje o sudu i Sucu sa dvije rečenice iz sv. Pisma. Kako i Isus veli: za jedne će biti dan strave, za druge dan radosti i sreće.

Dan strave. "Zavlačiti će se ljudi u pećine kamene, u rupe zemaljske, pred strahovitim pogledom Gospodnjim, pred uzvišenim veličanstvom njegovim, kad ustane da zemlju prepadne" (Iz 2,19). To je viđenje proroka Izaije. Veliki kipar i slikar Michelangelo je u tzv. Sikstinskoj kapeli u Vatikanu, a to je zapravo veoma velika crkva, na glavnom zidu prikazao Isusov dolazak na sudnji dan. Dolazi na oblacima, praćen anđelima, s desne strane pravednici, s lijeve prokletnici s iznakaženim licima i stravom u očima. Na dnu slike jedan od osuđenika, životinjskog lika, zatvorio je jedno oko od straha, ali drugo ne može. Mora gledati u suca. Oko je izbuljeno i s užasom upereno u Isusa. Majka Božja je pokraj Isusa, ali je kao u nemoći okrenula glavu na stranu. Više ne može nikome pomoći, jer sve je završeno. Gdje se tko našao u čas Isusova dolaska, tamo ostaje zauvijek. Bilo kao blaženik bilo kao prokletnik.
Dan radosti. "Raduj se nebo i kliči zemljo! Neka huči more i sve što je u njemu, neka klikće šumsko drveće pred Gospodinom koji dolazi, jer dolazi suditi zemlji. Sudit će svijetu po pravici i narodima po istini svojoj!" (Ps 96).
Ove posljednje riječi, koje nagovještaju s veseljem dolazak Gospodina, u potpunom su skladu s Isusovim nagovještajem vlastitog dolaska.: "Ohrabrite se, podignite svoje glave, jer je vrijeme vašeg otkupljenja blizu."

"IŠČEKUJEM USKRSNUĆE MRTVIH"

Uskrsnuće tijela. "Vjerujem u... uskrsnuće tijela." Molimo u vjerovanju Apostolskom. U onom drugom, nicejsko-carigradskom, koji molimo za vrijeme mise nedjeljom i blagdanom izgovaramo: "Iščekujem uskrsnuće mrtvih." Na čemu se temelji naša vjera u tu veliku tajnu. Na izričitom Isusovom obećanju, koje ponavlja u nekoliko navrata. Evo njegovih riječi:
"Zaista, zaista, kažem vam, dolazi čas i već je tu, kad će mrtvaci slušati glas Sina Božjega, i koji ga budu poslušali, živjet će... Dolazi, naime čas kada će svi koji počivaju u grobovima čuti njegov glas te izići iz njih: koji su činili dobro na uskrsnuće - na život; koji su činili zlo, na uskrsnuće na propast." (Iv 5,24...30). - Kojom snagom? Isus veli: "čuti će glas Sina Božjega". Sin Božji poziva se na Oca svojega i veli: "Kao što Otac uskrisuje mrtvace i vraća im život, tako i Sin vraća život komu hoće." (Iv 5,21).

Vjera u praskozorje čovječanstva. Monumentalno djelo "Historija čovječanstva" u dvadeset knjiga, vodi nas u daleku prethistoriju, u prapovijest ljudskog roda. Baš najnovija istraživanja zadnjih godina otkrivaju o čovjeku ovo. "Najnovija istraživanja dala su znanstvene argumente o čovjeku prapovijesti iz ledenog doba da je posjedovao jednobožansku religiju, tj. priznavao jedino vrhovno božanstvo, dok predmeti položeni uz mrtvace u grobištima pračovjeka (neandertalca) svjedoče da je bio zaokupljen vjerom u postojanje života nakon smrti." - Te i slične izjave znanstvenika nazivaju se "rehabilitacijom pračovjeka", tj. vraćanjem časti čovjeku prapovijesti, kojega su kroz desetke godina prikazivali kao "tip divljaka" životinjskog stadija, bez poznavanja jezika, bez sposobnosti za razmišljanje o višim idejama, bez umjetničkih potreba i vjerskih pojmova. Sada nauka tvrdi (Historija čovječanstva: J. Hawkes) "da je najveće blago što je prastari čovjek ostavio svojem potomstvu, baš skup religioznih stavova, vjerovanja i običaja", kao i da je do vjere došao na temelju najfinijih duhovnih odnosa prema svemiru, tj. zaključivanjem, misaonim procesom. Zadnjih godina su u Libanonu pronašli u grobovima pokojnika ne samo okamenjene ostatke hrane, oruđa i oružja, nego i okamenjeno cvijeće, koje je taj čovjek kao i mi bacao u grobove svojih pokojnika. Zaključak je da je pračovjek bio izvaredno plemenito biće "prožeto duhom, što je izraz njegovih religioznih osjećaja". Vjera pračovjeka u prekogrobni život nije stala na tome što su s poštovanjem pokapali svoje pokojnike, nego položaj njihovih ostataka, sačuvnih kostiju, još o nečem govori: "Na neke grobnice mogli bismo gledati kao da predstavljaju maternicu, a zguren položaj kostura u kakvom su sahranjeni mnogi mrtvaci, možemo uzeti kao da je embrionalni položaj u kome mrtvi moraju čekati na ponovno rođenje." Da pojednostavimo: kao što je dijete "smotano u krilu majke, pa izlazi na svijet po rođenju, tako i "zgureni" ostaci pokojnika očekuju izlazak iz zemlje. U nastavku učenjak J. Hawkes ponavlja: "Ne treba nimalo sumnjati da je misao o 'ponovnom

rođenju' bila povezana s mrtvacima u tim grobnicama." Eto na neki način izražene vjere čovjeka koji je desetke tisuća godina prije Krista, naslućivao, da će ne samo živjeti onkraj groba, nego i izaći ponovnim rođenjem iz groba.

Vjera u uskrsnuće u Starom savezu. Tumači biblijskih starosaveznih poruka navode postepene spoznaje o uskrsnuću tijela, kako se javljaju kroz stoljeća, putem Objave.

Prorok Danijel: "Tada će se probuditi mnogi koji snivaju u prahu zemaljskom, jedini za vječni život, drugi za sramotu, za vječnu gadost" (Dn 12,2)

Izaija i Ezekijel slikovito, ali i realistički za shvaćanje govore: "Bog će mrtve izvesti iz podzemlja da budu dionici Kraljevstva, s tumačenjem da život u koji će ući neće više biti sličan životu sadašnjeg čovjeka: bit će to preobražen život. (Dn 12,3)
Vjera u uskrsnuće jačala je mučenike usred njihovih muka: mogu im uzeti život tjelesni, no "Bog koji stvara je i Bog koji uskrisuje". (Mk 7,9.11,22)

Mučeništvo braće Makabejaca. O junačkoj braći već je bilo govora kada smo razmatrali o spremnosti na muke i smrt. Navodimo još jedan razlog njihove izvanredne jakosti koju su pokazali u mukama i u smrti. Vjera u uskrsnuće.
"Ti nam, zlikovče, oduzimaš sadašnji život, ali će nas kralj svijeta, zato što umiremo za njegove zakone, uskrisiti na vječni život." Tako reče jedan.
"Od neba sam primio udove, ali ih zbog njegovih (Božjih) zakona prezirem, i nadam se da ću ih od njega natrag dobiti." Riječi su drugoga.
"Blago onom koji umire od ruku ljudi, u čvrstoj nadi koju ima od Boga: da će ga Bog uskrisiti! A ti - za tebe nema uskrsnuća na život." To je rekao treći prije nego će izdahnuti. Opominje zlikovca da za njega nema uskrsnuća na - život. Vjera je u židovskom narodu u uskrsnuće produbljivana proročkim riječima, a vjera u uskrsnuće od mrtvih je za vrijeme Isusovo bila prihvaćena od cijelog puka, osim nekih skupina, kao što su to bili saduceji koji nisu vjerovali u uskrsnuće od mrtvih, pa su se Isusu usprotivili i dobili slijedeći odgovor:

Isus o uskrsnuću od mrtvih. Oholim saducejima koji su Isusu postavili pitanje kojim su pokušali oboriti mogućnost uskrsnuća, veli Isus: "O uskrsnuću od mrtvih, niti će se ženiti niti udavati. Oni više neće moći ni umrijeti, jer biti će slični anđelima. Oni su sinovi Božji, jer su sinovi uskrsnuća. A da će mrtvi uskrsnuti, to i Mojsije kaza na mjestu o 'grmu' u kojem naziva Gospodina 'Bogom Abrahamovim, Izakovim, Jakovljevim. A Bog nije Bog mrtvih, nego Bog živih, jer za nj svi žive." Gospodin naglašava da je i došao zato da sve sačuva: "A volja je onoga koji me posla, da nikoga od onih koje mi dade ne izgubim već da ga uskrisim u posljednji dan; da volja je moga Oca da svatko tko vidi Sina i vjeruje u nj dobije život vječni i da ga ja uskrisim u posljednji dan." (Iv 6,39.40).Obećanje Gospodinovo da će sve

uskrisiti temelji se na njegovoj božanskoj moći, ali nam on neprestano govori o ljubavi Očevoj, čija je to također želja. Samo uskrsnuće povjerava Sinu. Sin pak naglašava: "Nitko ne može doći k meni ako ga ne privuče Otac koji me posla. I ja ću ga uskrisiti u posljednji dan."

Zašto uskrsnuće po Sinu? "Bog je Isusu dao gospodstvo nad životom i smrću. On očituje tu moć primljenu od Oca, vraćajući u život više umrlih: kćer Jairovu, mladića iz Naina, svoga prijatelja Lazara. To je već neki nagovještaj njegova uskrsnuća, koje će biti posve drugoga reda."
Isus proriče: Sin Čovječji mora umrijeti i treći dan uskrsnuti. Podsjeća na znak Jone proroka; Sin Čovječji će biti tri dana u utrobi zemlje kao Jona u utrobi morske nemani. -"Razvalite ovaj hram i za tri ću ga dana opet sagraditi" - govori o hramu svojega tijela. Isus nakon uskrsnuća podsjeća apostole na to: kako je njemu valjalo trpjeti i tako ući u svoju slavu. Kori ih što nisu vjerovali Pismima. Poziva se na Mojsija, psalmiste i proroke koji su govorili o muci, ali i uskrsnuću Mesijinom. No samo uskrsnuće je odgovor, zašto uskrsnuće po Sinu. To izvaredno lijepo tumači apostol Pavao.

Kristovo uskrsnuće nerazdruživo povezano s našim. - "Krist je uskrsnuo od mrtvih. On je prvenac umrlih. Budući da je po jednom čovjeku došla smrt, po jednom (čovjeku) dolazi i uskrsnuće od mrtvih. Kao što, naime, po Adamu svi umiru, tako će zbog Krista svi oživjeti, ali svatko u svom redu: prvenac Krist, potom, u vrijeme njegova dolaska, Kristovi pripadnici." (1 Kor, 15,20-24). Tako je Kristovo uskrsnuće povezano s našim da Apostol tvrdi da je uzaludno i propovijedanje apostola i vjera slušača, ako on nije uskrsnuo.

Apostol kori nevjernike. "Ali, ako se propovijeda da je Krist uskrsnuo od mrtvih, s kojim pravom neki među vama tvrde da nema uskrsnuća od mrtvih? Ali ako nema uskrsnuća od mrtvih, onda ni Krist nije uskrsnuo! Ako li Krist nije uskrsnuo, onda je neosnovano naše propovijedanje, neosnovana je i vaša vjera. Tad izlazi da smo i mi lažni svjedoci o Bogu jer smo svjedočili protiv Boga da je uskrisio Krista, koga nije uskrisio, ako zbilja mrtvi ne uskršavaju." Da još jednom naglasi da je vjera u uskrsnulog Krista temelj cjelokupne vjere kršćanina, da se na tome temelji i vjera u naše uskrsnuće, Apostol naglašava: "Ako Krist nije uskrsnuo bez ikakve je vrijednosti naša vjera; vi ste još u svojim grijesima. Tada i oni koji u Kristu umriješe, izginuše. Ako se samo u ovom životu uzdamo u Krista, najbijedniji smo od svih ljudi." (1 Kor 15,12...19). - Iz toga izlazi ono što su govorili proroci, a Gospodin Isus jasno očitovao: Spašeni smo mukom, smrću ali i uskrsnućem Isusa Krista. Sav u svetom žaru Pavao kliče: "Ako zbilja mrtvi ne uskršavaju, jedimo i pijmo jer sutra umiremo!" (1 Kor 15,32).

Kako će se zbiti naše uskrsnuće? Svi nećemo umrijeti (oni koje sud zatekne žive na zemljji) ali svi ćemo se preobraziti, u jedan hip, u tren oka, na glas posljednje trublje: Zatrubit će truba i mrtvi će uskrsnuti neraspadljivi, a mi ćemo se preobraziti, jer treba da se ovo raspadljivo tijelo obuče u neraspadljivost i da se ovo smrtno tijelo obuče u besmrtnost!" (1 Kor, 51-53). Ništa drugo ne uči Apostol naroda, kako zovu sv. Pavla, nego ono što i Krist uči o svojem dolasku na sudnji dan. Tu veliku i radosnu istinu zaodijeva u riječi koje otkrivaju uzročnu vezu između Kristova uskrsnuća i našega: "Ako je uskrsnuo Krist glava naša, uskrsnuti ćemo i mi udovi njegovi!"

Uskrsli Krist i mudraci. Toliko spominjani Goethe, prvak među književnicima svih vremena, iako protestant, rado je dolazio o uskrsnim blagdanima u katoličke crkve i s oduševljenjem slušao pjesme u čast uskrslom Kristu. To nije bio samo duhovni doživljaj jednog umjetnika jer veli: "Ništa ne svijetu nije tako trajno kao uskrsli Krist."

Povjesničari i uskrsli Krist. Povjesničar Strauss: "Uskrsnuće je Isusa Krista činjenica u koju ne možemo sumnjati." Volkmann: "Da se raspeti i uskrsli Krist ukazao svojim apostolima u slavi, jest jedna od najsigurnijih činjenica u povijesti svijeta." Reuss tumači postojanje Crkve i kaže: "Crkva je izašla iz Kristova groba, u kojem bi bila s njime i pokopana, da Krist nije uskrsnuo od mrtvih."

Lord Brighton. Kao čovjek bez vjere, znao je da s uskrsnućem Kristovim sve stoji i pada. Kao član prirodoslovno društva u Londonu dobio je zadatak da obori kršćansku nauku o Kristovom uskrsnuću. Nakon dugog proučavanja svega onoga što se zbilo oko uskrsnuća Isusova, izjava svjedoka, rekao je na sastanku na kojem je podnio izvještaj.: "Ja sam trebao oboriti istinu o Kristovom uskrsnuću, no ta je istina oborila mene. Ja vjerujem u ono što sam dosada napadao." - U Kristovo uskrsnuće.

Zašto vjera u Krista kod mučenika? U gradu Antiohiji za vrijeme progona kršćana, uhvaćena je i sveta Margarita, djevica. Sudac poganin postavlja joj pitanje pred mnoštvom na sudu: "Kako ti držiš Bogom čovjeka koji je kao zločinac umro na križu između dva razbojnika?" Djevica odgovara protupitanjem: "Odakle ti to znaš?" Sudac: "To sam čitao u vašim knjigama!" Djevica zaključuje: "Ali u našim svetim knjigama piše i to da je Isus treći dan usto iz groba i da je svojom vlastitom snagom uzašao na nebo, gdje sjedi zdesna svojem Ocu. Vi vidite samo poniženja našeg Gospodina, a ne vidite njegove slave ni sjaja njegova božanstva. Mi ne vjerujemo u njega što je bio raspet, umro i pokopan, nego jer je iz groba ustao i uzašao na nebo!" Ovih nekoliko redaka o Kristovom uskrsnuću imaju služiti kao neizbježivi dokaz da je naše uskrsnuće i moguće i nama zaista obećano.

Krist potvrđuje i utvrđuje. Isusov prijatelj Lazar, koji je Isusa i učenike često primao u svoju kuću, umro je. Isus to zna i polazi s apostolima u njegov dom. Pokopan je Lazar i već je četvrti dan u grobu. Sestra Lazarova Marta dočekuje ga slomljena od tuge i govori: "Da si ti bio ovdje ne bi bio umro moj brat." - "Uskrsnut će tvoj brat" - odgovara Isus. "Znam da će uskrsnuti" - odvrati mu Marta "o uskrsnuću u posljednji dan". - Ožalošćena Marta ispovijeda vjeru u uskrsnuće tako živu među Židovima. No Isus nastavlja: "Ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene, ako i umre živjet će. Tkogod živi i vjeruje u mene, sigurno neće nigda umrijeti. Vjeruješ li u ovo?" - Marta reče: "Da, Gospodine: ja tvrdo vjerujem da si ti Sin Božji koji je došao na svijet." - Isus odlazi na grob Lazarov, naredi da se grob otvori i poviče: "Lazare izađi napolje!" Lazar je ustao iz groba, obavijen povojima po rukama i nogama. - Isus im reče: "Razvežite ga i pustite ga da ide!"
Možemo si zamisliti radost njegovih sestara i brojnih posjetilaca koji su došli tješiti Mariju i Martu, Isusovi neprijatelji zaslijepljeni mržnjom, odlučuju da ga ubiju jer "svi će vjerovati u nj." No Lazar je opet umro, kao i mladić iz Naina i kći Jairova. Mi pak znamo, da će na glas trublje, na poziv arkanđelov, svi čuti glas Sina Božjega i izaći iz svojih grobova. Biti će to u "posljednji dan" - Isus to veli. No, tada više neće biti povratka u grob, u smrt i u raspadanje. Gospodinovo je veliko obećanje: "Zaista, zaista vam kažem, tko sluša moju riječ, i vjeruje onome koji me posla, ima život vječni. On ne dolazi na sud, nego je već prešao iz smrti u život."

Drugo izdanje knjige. Na grobu Benjamina Franklina velikog fizičara i političara piše: "Ovdje počiva tijelo Benjamina Franklina. Ostale su samo korice, a knjiga je izvađena. O uskrsnuću od mrtvih knjiga će izaći u drugom, mnogo ljepšem izdanju." - Često je pred drugima ispovijedao svoju vjeru. Na osnivačkom sastanku Sjedinjenih Američkih Država rekao je u uvodnom govoru: "Gospodo bio sam dječak, muž pa sada starac. Došao sam do dubokog uvjerenja: ne može opstojati ni pojedinac, niti država bez Božje pomoći i zaštite zato: Pomilomo se!" - Pitali su ga jednom zgodom kako će to biti moguće da se sve čestice tijela, izmiješane sa svim drugim, odijele i sakupe u tijelo određenog čovjeka. Kako su se nalazili u njegovom kabinetu, fizičare, uzeo je prstohvat prašine i isto toliko veoma sitne željezne pilotine. Upitao je prisutne, može li tkogod razdijeliti jedno od drugoga. Svi su zanijekali. No on uze jedan snažni magnet, približi ga hrpici otpadaka i u tili čas prašina od željeza poleti, odijeli se od zemljane prašine i sakupi se na magnetu. Rekao im je: " Eto kako može magnetska nerazumna sila učiniti ovo što ste vidjeli, kako ne bi mogla Božja svemogućnost i mudrost učiniti na sudnji dan da ostatke bilo kojega čovjeka sakupi u jedno?"

Pretopljeno i obnovljeno. U zvoniku jedne crkve u Dalmaciji visi veoma staro zvono. Zvonilo je godinama, možda stoljećima, a onda se jednog dana raspuklo. Poslali su ga ne popravak, i zvono se na radost vjernika opet uselio u stari zvonik.

Na zvonu je kratko zabilježena njegova povijest: "Ovo zvono raspuklo se zvoneći na slavu Božju. No pretopljeno i obnovljeno, i dalje slavi Boga." - Za čovjeka kažu da je "slava Božja". Tolika ga nerazumna, živa i neživa bića slave svojom opstojnošću. Čovjek, jedino razumno biće na zemlji, slavi ga spoznavajući Božju veličinu. Svakom ljudskom biću dođe vrijeme da klone. Vjera nam govori, da će na sudnji dan, o uskrsnuću od mrtvih, ustati iz praha zemaljskog, te preobražen i dalje, kroz svu vječnost slavili svojeg Boga. Dakako, ako je to činio tokom svojeg zemaljskog života.

Preobrazba. "Čovječe, sada si gusjenica, u groblju ćeš biti čahura, a o uskrsnuću ćeš biti prekrasan leptir" (Dante Alighieri). Kakove li razlike između ove tri prirodne faze kroz koje prolazi leptir. Kakove li divne moći koja je to utisnula za tisućljeća u prirodu toga stvorenja. Kako malo treba vjere, da će Svemogući i to učiniti sa mnom?" - "Svi ćemo se promijeniti" - tumači Apostol.

Zajednička sudbina. "Krist je htio umrijeti, jer mi moramo umrijeti, on je uskrsnuo da i mi mognemo uskrsnuti. Podijelio je s nama gorku čašu života, patnje i smrti, da bismo mi s njim podijelili veseli čas uskrsnuća, život i sreću besmrtnosti." (Iz smrti u život).

Nije ovdje! Znamo da je to anđeo rekao ženama na grobu u rano uskrsnu jutro. "Zašto tražite živoga među mrtvima. Uskrsnuo je kako je rekao." Anđeo im reče i ovo: "Zar ne znate da je rekao: uskrsnut ću treći dan?" Zvuči kao prijekor.
"Kada na grobovima pokojnika, posebno na Dušni dan, gledamo mnoštvo ljudi koji u najvećoj tuzi, ili barem ozbiljnosti, stoje na grobovima svojih pokojnika, imao bih želju da podviknem: "Zašto tražite živoga među mrtvima? Uskrsnut će kao što je Gospodin umro i uskrsnuo." - Odlična misao, kojoj bi mogli dodati Isusove riječi: "tko vjeruje u mene neće umrijeti nikada."

Oliver Clement. "Uskrsnuće je svjetlo što nam omogućuje da vidimo, zrak koji nam omogućuje da dišemo... Smrt je naše svagdanje stanje, ali po Uskrslome u naše biće obilno se preliijeva život i sve se pretvara u radost, u duboki mir u moguću ljubav." Može li za svako ljudsko biće bit veća radost, doli uvjerenje, da će zauvijek živjeti, pošto po Uskrslome uskrsne, kao i da će uz blaženo gledanje Boga, gledati sve one koji su njega ljubili i one koje je on ljubio?

Samo jedan uvjet - umrijeti čist. Da svu tu sreću postignemo, traži se od nas ispunjenje samo jednog uvjeta. Koji je to? Neki francuski kapetan pripovijedao je često što mu se desilo za vrijeme rata. Jednog dana je sve bilo spremno za napad na neprijatelja., Svi su u potpunoj šutnji, svjesni da će se za koji čas suočiti sa smrću, koja će mnoge od njih povesti u svoje carstvo. No njegov momak u sveopćoj napetosti, mirno je četkao kapetanov kaput, pa onda kapu, napokon čizme. Časnik

mu rekne neka se ostavi toga posla, jer je sada vrijeme priprave za smrt. Momak je sa savršenim mirom odgovorio: "Ako Gospodin kapetan već mora umrijeti, neka umre čist." Veoma mudro, iako pomalo čudno. Kada bi barem dio te mudrosti posjedovali oni, koji vjeruju u smrt, sud i uskrsnuće od mrtvih, bilo bi im jasno da uskrsnuće od mrtvih ovisi o sudu, sud od smrti, a konačna sudbina od stanja duše.

Spasonosni savjet. Da budemo uvijek pripravni da iz smrti prijeđemo u život, i kada dođe vrijeme po uskrsnuću u slavu Gospodnju, Apostol nas poučava: "Ili zar ne znate da smo svi mi koji smo kršteni u Krista Isusa, u njegovu smrt kršteni? Dakle s njim smo zajedno po krštenju ukopani u smrt da bismo, kao što je Krist uskrsnuo od mrtvih Očevom slavom, i mi živjeli novim životom. Jer ako smo postali jedno Kristovom smrću sličnom njegovoj, bit ćemo također i uskrsnućem sličnim njegovu." (Rim 6,3-6) - Da se to ispuni - traži se živjeti novim životom. Kako Apostol veli: mrtvi grijehu a živi Kristu.

Uskrsnuća od mrtvih nema bez umiranja i smrti. "Vjerujem u uskrsnuće tijela i život vječni." Molimo to u Vjerovanju. To je završetak "Vjerovanja" koji naznačuje završetak svega zemaljskog zbivanja za svakog pojedinca. Nakon bolnog umiranja nastupa radosni učinak: Uskrsnuće i život vječni. Nitko to tako lijepo ne objašnjava kao sam Gospodin: "Zaista, zaista vam kažem ako zrno pšenice ne padne na zemlju i ne umre, ostaje samo. Ako li umre rodi veliki rod." To govori Gospodin za sama sebe, ali se taj uvjet (umiranje) odnosi na svakoga od nas. Treba ispuniti jedan uvjet: "Ako mi tko hoće služiti, neka me slijedi. Gdje budem ja biti će i moj sluga!" Sv. Pavao: "Ono što ti siješ ne oživljuje ako ne umre. I ono što siješ nije lik koji će se pojaviti, već golo zrno, recimo pšenice ili nekog drugog sjemena. A Bog mu daje lik kakav hoće i to svakom sjemenu njegov vlastiti lik. Tako je i sa uskrsnućem od mrtvih: sije se u raspadljivosti, uskršava u neraspadljivosti; sije se u sramoti, uskršava u slavi; sije se u tijelo zemaljsko - uskršava tijelo duhovno... Dodaje: "Bezumniče! Ono što ti siješ, ne oživljuje ako ne umre!" (1 Kor, 15 35...45). Ovo tumačenje je zaista blisko ljudskom umu. Povjesničari prethistorijskog vremena, baš to ističu, da je pokapanje čovjeka u položaju koji označuje izlazak iz zemlje, zaključak na temelju promatranja sjemena koje pada u zemlju, da iz nje opet izađe. Završavajući razmatranje o našem uskrsnuću, nakon naše smrti i pravednog suda, možemo ohrabreni Kristovim riječima i dalje, i još žarče moliti:

Vjerujem u Kristov pravedni sud -
Vjerujem u uskrsnuće od mrtvih!
Vjerujem u život vječni! Amen - Tako neka bude.

VJEČNI ŽIVOT

Vjerujem u život vječni

Zaključne riječi našeg vjerovanja, označuju završetak našeg života i prelazak u život vječni. Vjera u vječni život, život nakon smrti, stara je kao i ljudski rod. O tome mnogo govori nauka o čovjeku, od njegova pojavka na zemlji, pa sve do danas. I uvijek iznova otkriva nove, nepobitne i začuđujuće dokaze o uvjerenju čovjeka da sa smrću sve ne svršava.

Pračovjek i vječni život. Opet se moramo pozvati na najvjerodostojnije i najpozvanije znastvene radnike, čija su najvrijednija otkrića sakupljena u knjizi o povijesti čovječanstva, koju uzastopno pratimo slijedeći čovjeka od prapovijesti u njegovom cjelokupnom razvoju. Evo izlaganja o njegovim uvjerenjima gledom na život poslije života, kako se to danas voli reći. Citiramo prof. J. Hawkes, a isto misle mnogi antropolozi zadnjih godina: "Neandertalac je razmišljao o besmrtnosti, njegova vjera nije bila okrenuta samo prema magiji (kako su to neki godinama tumačili) nego poznaje snažne religiozne emocije. Pokojnici su pokopani u embrionalnom položaju, kako već spomenusmo u "kome mrtvi moraju čekati ponovno rođenje". Moramo opet spomenuti i nedavno otkriće "svetog" kamena, na kojem su ucrtani nebo, zemlja i pakao te stablo svijeta koje završava u svijetu duhova. Tu je već uključena vjera u nagradu i kaznu u drugom životu. Časopis "Reader Digest" govori o čovjeku koji je živio 240.000 godina unatrag veli: "Njihovi mozgovi bili su iste veličine kao i naši, u nekim slučajevima i veći... pokopali su svoje mrtve uz veliko poštovanje, što govori o njihovom vjerovanju u zagrobni život."
Izvanredno vrijedne slike sačuvane na stijenam špilja od Sjevernog mora do Juga Afrike, nisu ništa manje vrijedne, vele učenjaci, od onoga što je stvoreno zadnjih deset tisuća godina. Otac Breuil, jedan od najvećih svjetskih arheologa tvrdi da su te slike, kao i one iz Starog svijeta, pa i iz vrijednih kršćanskih katedrala, posvećene na neki način kultu mrtvih. Svakako na svoj način. To vrijedi i za prve civilizacije nastale u daljenjem razvoju ljudskog roda. Druga knjiga "Historije čovječanstva" koju je napisao sir Leonar Wooley, odlikovan radi svojeg znanstvenog rada govori o životu civiliziranih naroda i kaže: "Sumerani su gajili vjeru u život na drugom svijetu. Nijesu stavljali u grobove svojih pokojnika samo posuđe s hranom i pićem, nego i figure božice toga svijeta da ih preporuči u tom svijetu." U nastavku piše: "Sumerani nisu smrt smatrali potpunim svršetkom čovjekova postojanja... U prekogrobni život su vjerovale sve rase Staroga svijeta, čak su mrtve unatrag četiri tisućljeća počeli sahranjivati u svojim kućama vjerujući da ostaju s njima." Dakle opet: nisu nestali nego na neki način žive i dalje.

Egipćani o čijoj smo vjeri već ponešto rekli, ostavili su uvjerljive tragove u raznim zapisima, o dubokoj vjeri u drugi život. Natpisi: "On gleda", "on vidi", "on nije mrtav", nedvojbeno svjedoče o vjeri u život nakon smrti. Ponavljamo već zabilježeno, jer ide uz ovo razmatranje i slijedeće: "Čovjek živi i nakon smrti. Njegova su djela njegovo blago. Čovjek koji na to ne misli luda je, ali onaj koji je stigao na drugi svijet bez opakih djela, živjet će ondje kao bog." Elementi koji podsjećaju na kršćanske istine. Dobri će dobro proći, oni koji su dobro činili, no teško grešnicima: "A što se tiče suda koji sudi grešnicima, znaj da on neće biti popustljiv prema bijednicima. Teško onome koji bude optužen da je svjesno griješio." - Podsjetimo se prethistorijskog kamena na komu je ucrtano nebo, ali i pakao. Dobivamo jasnu sliku o vjeri u vječni život - ali različit za dobre i za zle.

Vjera Grka i Rimljana. Ne spada u davnu prošlost, o njoj učenici već u osnovnoj školi stječu bitne pojmove, osnovica je jednaka: iza smrti se ide na sud. Dobri idu u društvo bogova, opaki u mjesto teških muka.

Težnja za sretnim životom. Tako bismo mogli zaokružiti sve što smo dosada naveli. No kako to protumačiti?
Poznato je da golema jata ptica pjevica, kad se približava jesen, odlaze u toplije krajeve. To čine i one koje su se te godine izlegle i nisu još upoznale zimu, led, snijeg, hladne vjetrove i nestanak hrane. Sve do današnjeg dana prirodoslovci nisu uspjeli utvrditi što ih to vodi na tom putu, i kako se kroz milijune godina putujući orijentiraju u svojem lijetu. Taj nagon je tako snažan da mu se ta nerazumna bića ne mogu suprostaviti. Pokušale su ptice, kada dođe vrijeme selenja, zatvoriti u velike hale, no one su uporno letjele u smjeru sjever - jug. Neki su mislili da se orijentiraju prema suncu odnosno zvijezdama, no one su i za običnog vremena zadržale određeni smjer. Mislili su da je u pitanju zemljin magnetizam, pa su pokušali jakim magnetima taj prirodni magnetizam izmijeniti. Ni to nije ništa promijenilo. Svakako je jedno sigurno: njihov nagon ih ne vara, vođeni njim svake godine stižu sigurno u krajeve gdje je uvijek sunce, gdje nema nikada zime i smrzavice, gdje uvijek mogu nalaziti hranu. Nitko nije uspio do sada razjasniti što vodi pčelu da se nakon letenja između tisuću cvjetova, sa udaljenosti od nekoliko kilometara, uspije vratiti u svoju košnicu. Lav osjeti vodu u pustinji na više kilometarskoj udaljenosti, jer o tome ovisi njegov život. Ribe dolaze iz Sargaškog mora i mrijeste se u rijekama koje utječu u Jadran, a onda se vraćaju kroz Sredozemno more i Ocean u prebivalište svojih roditelja, i to putem kojim nisu nikada prošle. I tako se kroz milijune godina ispunjava plan koji je usađen u njihovu narav.

Čovjek je najinteligentnije biće na zemlji. Od prethistorijskih vremena sve do danas imao je jasne ili čvrste predodžbe o jednom drugom životu i drugom

svijetu. Govori se o stotinama tisuća godina unazad. Ta je vjera nerazdvojivo srasla s tim najsavršenijim bićem. Održala se sve do danas kada se govori o veoma visokom postotku onih koji se deklariraju kao vjernici. U tim svim vjerskim zajednicama se vjera u prekogrobni život uzima kao temelj vjerskog života. Postavimo pitanje: "Da li je moguće, da se za razliku od svih drugih stanovnika zemlje: životinja, ptica, insekata, riba, itd. jedini čovjek, najsavršenije biće, vara od početka, jer svoj način života tako usmjerava da postigne onaj drugi nevidljivi nedoživljeni svijet. Život nakon smrti. Čovjek se oduvijek radi postizanja te svrhe mnogo toga odricao (seksualni propisi već u prethistoriji, zakoni zajednice, zabrane i obaveze), samo da postigne cilj - kojega nema." Da li, dakle ta težnja, ili ako možemo reći "nagon" prema "nepostojećem cilju" označuje čovjeka kao promašeno biće u cjelokupnoj živoj prorodi. Nije teško odgovoriti na to pitanje.

Svrha čovjekova života u svijetlu nauke. Zovu ga najveći povjesničar iza francuske revolucije, pa i uopće. Ime mu je dr. Arnold Toynbee. Vrlo se često spominje, iako je umro prije dvadesetak ili nešto više godina. Napisao je djelo u deset knjiga "Studija o historiji čovječanstva". Već po naslovu se vidi da se ne bavi samo iznošenjem povijesnih činjenica, nego istražuje razne uzroke i posljedice, povijesnih zbivanja, njihovu povezanost i sl. Jedan sveuč. profesor, ateista, je označio to djelo po mnogim oznakama kao najveće povijesno djelo zadnja dva stoljeća, samo je jedno zamjerio. Veliki povjesničar kaže da je dominantna snaga u povijesti - Bog, da je 19 civilizacija (Sumerani, Hetiti, Egipćani, Asirci, Babilonci itd) propalo, jer su ostavili Božje - moralne zakone, pa da to čeka i današnji svijet. Jedini je spas: Vratiti se Kristu. Ovo sve samo radi razjašnjenja. On naime veli: "Svrha je postojanja ljudskog roda, ulazak u kraljevstvo nebesko - u vječni život."

Profesor Teller je jedan od najvećih atomskih fizičara na Zapadu. Jednom prilikom novinari su mu postavili pitanje: "Što je njemu najvažnije u njegovom životu. Mislili su da će reći njegova sveučilišna katedra, biblioteka, znanstveni rad. On je kratko odgovorio: "Meni je najvažnije da moja žena, moja obitelj, dakako i ja dođemo u kraljevstvo nebesko." Opet i opet: vječni život.

Obitelj Kennedy. Svakako obitelj čije se ime već desetljećima nalazi veoma često na stranicama dnevnog tiska, ili drugim javnim medijima. Kada je ubijen predsjednik J.F.Kennedy, njegov brat Robert, ministar u njegovoj vladi, često je odlazio na njegov grob. Pitali su ga o čemu razmišlja kada se nalazi na grobu svoga brata. Odgovorio je: "Razmišljam kako ću se opet naći s njime u drugom životu." Svakako i u životu i u smrti, vjera u vječni život daje čovjeku i poticaje za rad, i snagu u trpljenju i veliku nadu za budućnost.

Nisam umro nego živim. Na pogrebnoj misi za predsjednika Kennedya po želji njegove supruge pjevali su u čast Gospi: Ave Maria. I još nešto po želji cijele

obitelji, staru crnačku duhovnu pjesmu: "Nisam umro nego živim, jer gledam Boga. Aleluja!" Rekosmo tokom razmatranja, vječni život se naziva "Blaženo gledanje" - dakako - Boga. Na temelju biblijskih poruka! I Gospodin tvrdi da će oni koji to zaslužе: Boga vidjeti. Apostol kaže da ga sada vidimo kao u ogledalu i zagonetki, a tada ćemo ga gledati "licem u lice". To zapravo i predstavlja vječni život i zavrijediti da uđe u onaj život u koji vjeruje ljudski rod oduvijek.

Kako u nebo? Isus daje savjet. Postoje financijski stručnjaci koji dijele savjete ljudima kako će umnožiti svoje blago. I Isus daje savjet: "Ne sabirajte sebi blago na zemllji, gdje ga izgriza moljac i rđa; lopovi potkopavaju zidove i kradu ga! Nego sabirajte sebi blago na nebu, gdje ga ni moljac ni rđa ne izgrizaju, gdje lopovi ne prokopavaju zidove i ne kradu!" (Mt 6,19-21).

Ili Bog ili bogatstvo. Sudbonosni odabir. "Ne možete služiti Bogu i bogatstvu. Isti savjet na drugi način, koji netom čusmo o blagu zemaljskom i blagu nebeskom. Kratki zaključak: "Najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost." Svećenici, naročito oni stariji godinama prinose mise na nakanu darovatelja. Kako malo na nakanu da svi članovi obitelji dođu u nebo. Netko se ne sjeća niti jedne. Potresno i nevjerojatno.

Dva sudbonosna puta. Jedan vodi u kraljevstvo, vječni život, drugi u propast opet: vječnu. Nije potrebna anketa da se ustanovi broj jednih odnosno drugih. Isus daje podatke: "Široka vrata i prostran put vode u propast, i mnogo ih ide njim. Kako su uska vrata i tijesan put koji vodi u život, i malo ih je koji ga nalaze." - Čovjeka podilaze žmarci kada o tome razmišlja. No koliko takovih hoda zemaljskim putevima, tražeći pravi put u pravom smjeru: prema Bogu? Ako igdje vrijedi onda ovdje svetopisamska: "Nema čovjeka koji bi razmišljao o srcu svome?" Nije li za bojati se da će završiti prometnom nesrećom na sudbonosnoj prometnici?

Sinovi kraljevstva i tame. Kraljevski sinovi, sjajno odjeveni, u svjetlu i sjaju određeni su da postanu baštinici toga kraljevstva. To je Bog namro izabranom narodu Izraelaca. No kada je došao "baštinik" kako sebe naziva, nisu ga primili, nego zaključili: "ubijmo baštinika, što su i učinili. Što za njih Isus veli: "Sinovi kraljevstva bit će bačeni u tamu najkrajnjiju, gdje će biti plač i škrgut zubi. Svjetlo je došlo na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu" - Zato su otišli u tamu najkrajnju jer su nju ljubili.

Sudbina Isusovih učenika. Isus apostolima: "Bičevat će vas po sinagogama, izvoditi pred kraljeve i upravitelje, mrzit će vas zbog mene, ali vam kažem: "Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, a duše ne mogu ubiti. Bojte se radije onoga koji može i dušu i tijelo uništiti u paklu!" (Mt, 10,28). Gospodin ovdje govori da će i tijelo, zajedno s dušom, primiti kaznu u paklu. Apostolima upućuje riječi ohrabrenja: "Što se vas tiče, izbrojene su vam i vlasi na glavi." Kakovu sigurnost ulijeva Gospodin

u duše onih koji njemu pripadaju. Dok će jedni tijelom i dušom u pakao, njihove će čak i vlasi čuvati, a nekmoli neumrle duše. Što se pak tiče njihova ovozemaljskog života on tvrdi: "Tko zbog mene izgubi svoj život, sačuvat će ga!" Svakako u prvom redu apostoli, njihovi nasljednici koji će krvlju zapečatiti svoje svjedočanstvo. No isto tako majke, koje će život "izgubiti" rađajući i odgajajući brojnu djecu zajedno s plemenitim očevima. Toliki koji će svoj život "izgubiti" dvoreći bolesnike i vodeći brigu za one najbjednije. Isus njima obećava da će ući u njegovo kraljevstvo, "jer što god su činili onima najmanjima, njemu su učinili." Kako je to lako shvatiti, a kako je teško shvatiti i prihvatiti.

Pšenica i ljulj. Isusova priča o njivi zasijanoj pšenicom, po kojoj neprijatelj zasija otrovni ljulj. Tumači vele da je veoma sličan pšenici ali je veoma otrovan. Sluge ražalošćene hoće da iščupaju zle biljke, ali gospodar ne da nego veli: "U vrijeme žetve reći ću žeteocima: 'Pokupite najprije ljulj te ga svežite u snopove da se spali, a pšenicu saspite u moju žitnicu'." Na ovom svijetu je često teško razlikovati međusobno ljude, pa i vjernike. Tek na sudu Božjem se otkriva tko ima oznake pšenice vrijedne Božje žitnice, a tko ima oznake vjernika, sličan mu u štočemu, ali u sebi nosi otrov. Svaki čovjek zna vrlo dobro što je u njegovoj nutrini. Ne očisti li je od otrova, doživjet će sudbinu ljulja. Učenici su Isusa zamolili da pojasni narodu tu prispodobu. On to učini: "Dobro sjeme su sinovi kraljevstva, sijač Sin Čovječji. Ljulj su djeca Zloga. Neprijatelj koji ga posija jest đavao. Žetva je svršetak svijeta, a žeteoci anđeli. Kao što se ljulj skuplja i baca u oganj, tako će biti na svršetku svijeta. Sin Čovječji će izaslati svoje anđele da pokupe iz njihova kraljevstva sve zavodnike i zlikovce da ih bace u ognjenu peć, gdje će biti plač i škrgut zubi. Tada će pravednici zasjati poput sunca u kraljevstvu svoga Oca!" (Mt 13,37-43). - Stravična slika o ognjenoj peći, gdje će biti plač i škrgut zuba" ima samo jednu svrhu, da one koji žive kao sinovi Zloga, upozori na očajnu sudbinu, ako svog zlog oca ne ostave. Pravednici, da kuda će nego u kraljevstvo svojega Oca, gdje će sjati kao sunce. Isus završava opomenom: "Tko ima uši neka čuje!"

Dobre i zle ribe. Dobre i zle ribe u istoj mreži. Dobre ribari pokupe u posude, a rđave bace. - Pouka Isusova: "Tako će biti i na svršetku svijeta. Izaći će anđeli, odijelit će zle od pravednika, te će ih baciti u peć ognjenu, gdje će biti plač i škrgut zubi." (Mt 13,47-59) U evanđelju se ove ozbiljne prispodobe, s najozbiljnijom porukom spominju jedna za drugom. Učitelj ponavlja sa svojim slušačima pouku koja je presudna za svakog čovjeka. Ona je tako jasna, da je može shvatiti svaki čovjek, a tko ne želi nju prihvatiti, njegova nesreća zbit će se njegovom krivnjom. S druge strane, pravednici isto tako slušaju obećanja koja im jamče ulazak u kraljevstvo Božje.

Zle sadnice. Farizeji i književnici slijedili su Isusa za vrijeme njegova propovijednja, ali ne da nauče i upoznaju kraljevstvo nebesko, nego da Isusa uhvate

u riječi. Kada su Isusu rekli jednom prilikom apostoli, da su se njegovi neprijatelji sablaznuli, kratko je odgovorio: " Iščupat će se svaka sadnica koju nije zasadio moj nebeski Otac. Pustite ih! To su slijepe vođe slijepaca. A kad slijepac slijepca vodi, obojica padnu u jamu." (Mt 15,18) Sadnica iščupana iz zemlje osuđena je na propast. Osuši se i ide u oganj. Osuđen je na propast svatko kada se dade zaslijepit krivim vodstvom svojih strasti ili krivih učitelja.

Cijeli svijet ili vlastita duša. Isus ponavlja pouku o životu koji svaki gubi, ako ga želi pod svaku cijenu sačuvati, a tko radi njega život izgubi, taj će ga naći. - Slijedi pouka i veliko obećanje onima koji ne žale svog života: "Sin Čovječji ima doći u slavi Oca svoga, u pratnji anđela, te će tada naplatiti svakom prema njegovim djelima." Dakako da i tu vrijedi veliko obećanje; "koji su činili dobro uskrsnuti će na život, ali isto tako vrijedi i prijetnja: koji su činili zlo uskrsnuti će na osudu". Lošim đacima brižni učitelj ponavlja pouku koju moraju zapamtiti, tako dugo dok je ne nauče. Ipak, na kraju svega, biti će dobrih i nagrađenih, zlih i osuđenih.

Navođenje na grijeh. Govoreći o navođenju na grijeh, Isus slično kao kada govori o preljubu, daje isti savjet s nešto drugačijom opomenom. "Ako te navodi na grijeh tvoja ruka ili noga, odsjeci je i baci od sebe, jer ti je bolje hromu i kljastu ući u život, nego da budeš s dvjema rukama ili s dvjema nogama bačen u vječni oganj. Ako te i tvoje oko navodi na grijeh iščupaj ga i baci od sebe, jer ti je bolje s jednim okom ući u život, nego da budeš s dva oka bačen u ognjeni pakao" (Mt 18,8-19). Iz te pouke slijedi zaključak da radi ulaska u vječni život, čovjek mora obuzdati i ruku i nogu kada ga vuku na zlo. Kao da su odsječene. I oko mora biti mrtvo za nedostojne stvari, kao da je izvađeno. Radi se dakako o duhovnom sakaćenju! Nagrada je život vječni. Kazna: oganj vječni.

Neizmjerna nagrada za potpunu predanost. Gospodin susreće bogatog mladića i poziva ga da proda sve što ima, podijeli siromasima i pođe za njim. Evanđelista veli da je otišao žalostan, jer je bio veoma bogat. Isus tada govori svojim učenicima kako će "lakše deva proći kroz iglene uši, nego bogataš ući u kraljevstvo nebesko". - Apostol Petar postavlja pitanje: "Evo, mi smo sve ostavili radi tebe i pošli za tobom. Što ćemo mi za to dobiti?" Odgovori mu Isus: "Svaki koji poradi mene ostavi kuću ili braću, ili sestre, ili oca ili majku, ili ženu, ili djecu, ili njive,on će stostruko primiti i baštitniti život vječni" (Mt 20,19,29). Čovjek ima na zemlji mnoga dobra: roditelje, rodbinu, svoju obitelj, svoje imanje. Tko radi Isusa to ostavi i pođe za njim, dobit će najveću nagradu - vječni život. Jer u ovom životu, sve što posjeduje mora ionako ostaviti kada dođe smrt. Vječni život koji će mu biti nagrada, neće nikada prestati, niti će u njemu išta izgubiti.

Svadbena gozba. "Kraljevstvo je nebesko slično kralju koji priredi gozbu svojem sinu, te posla sluge da pozovu uzvanike na svadbu." Tako počinje jedna od Isusovih

priča. Uzvanici su neki odbili, a neki sluge uhvatili, izgrdili ih i ubili. "Kralj se razbjesni te posla svoju vojsku i pogubi ubojice, a grad zapali." Dobri kralj šalje ponovo sluge da pozovu na gozbu "koga god nađu". Otiđoše na putove te dovedoše i dobre i zle, tako da se dvorana napuni.
Tada kralj uđe da pogleda goste. Nađe tamo jednog čovjeka koji ne bijaše obučen u svadbeno ruho te mu reče: "Prijatelju, kako si ušao ovdje bez svadbenog ruha?" On zanijemi. Tada kralj zapovijedi: "Svežite mu ruke i noge, te ga bacite van u tamu, gdje će biti plač i škrgut zubi!" Jer premda su mnogi zvani, ipak ih je malo izabranih. (Mt 22,.14). Dobri kralj je Bog koji sve poziva u svoje kraljevstvo, koje uspoređuje sa svadbom. Svi smiju doći. I oni sa ceste. Svi će sudjelovati na gozbi i veselju. Samo se jedno traži: pristojna odjeća. Čista mada i pokrpana, što će pokazati poštovanje prema kralju. Tko ni toga nema, mora van u tamu gdje će biti plač i škrgut zubi. Slika kraljevstva nebeskog gdje će oni koji se odazovu biti za stolom sa Kraljevim sinom, drugi će biti bačeni u tamu." Jedno i drugo predstavlja vječnost: sretnu i nesretnu. Ovisno o odazivu na poziv i svadbenom ruhu.

Sedmerostruki jao. Kome? Književnicima i farizejima. Zašto? Jer su se protivili pozivu koji im je uputio Ivan Krstitelj, a sada i sam Gospodin. Isus ponavlja svoje prijetnje radi njihova života, a onda veli: "Jao vama književnici i farizeji, licemjeri jedni, koji ste slični okrečenim grobovima što se izvana pričinjaju lijepi, a iznutra su puni mrtvačkih kostiju i svakog truleža... Guje i zmije od zmija! Kako ćete, pobjeći od osude paklene?" Strašne riječi, ali upućene onima koji su njima poslane proroke ubijali, razapinjali, bičevali i progonili iz grada u grad. - Napokon su ubili "začetnika života" kako će to u propovijedi istaknuti Stjepan đakon... Isus je to izrekao javno pred narodom, i označio vrstu ljudi, koji neće izbjeći paklenoj osudi nego će biti zauvijek odbačeni, jer su izvana vršili djela pobožnosti, no u duši su bili puni zmijskog otrova.

Najveće jamstvo za ulazak u vječni život

Nakon što je na čudesan način umnožio kruh i ribu i otišao u grad Kafarnaum, mnoštvo je išlo za njim. Tada im Isus progovara: "Zaista, zaista vam kažem ne tražite me što ste vidjeli čudesa, nego jer ste jeli one kruhove i nasitili se. Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, već hranu koja ima trajnost za vječni život." Isus nagovješta tajnu Euharistije, koja će biti hrana za dušu i jamstvo za ulazak u vječni život. Mnoštvu govori: "Kruh je naime Božji onaj, koji silazi s neba i daje život svijetu." Narod viče: "Daj nam uvijek taj kruh!" Na to odgovara Gospodin: "Ja sam kruh života." I tada nastavlja sa tumačenjem velike tajne koju tom prilikom obećava, da ju na posljednjoj večeri svijetu podari. Evo Isusovih obećanja:
"Ja sam kruh života... tko od njega jede ne umire"... "Ako tko jede od ovoga kruha,

živjet će zauvijek. Kruh koji ću ja dati jest tijelo moje za život svijeta." Židovi koji su dan prije vidjeli čudesno umnažanje kruha i ribe i htjeli ga učiniti kraljem, sada drsko viču: "Kako nam ovaj može dati tijelo svoje za jelo?" Isus tada mnoštvu daje najveća obećanja koja je čovjek primio ikada:

"Zaista, zaista kažem vam, ako ne jedete tijela Sina Čovječjega i ne pijete njegove krvi, nećete imati života u sebi." Jasno je da Isus ne misli na tjelesni život, jer govori o netjelesnoj hrani i piću bez kojega nema života. Kao što čovjek koji ne blaguje hranu potrebnu tijelu, kao i bez pića, sigurno umire. Slijede nova obećanja, jedno veće od drugog:

"Tko jede moje tijelo i pije moju krv, ima vječni život. I ja ću ga uskrisiti u posljednji dan. Tijelo je moje pravo jelo i krv je moja pravo piće. Tko jede moje tijelo i pije krv moju, ostaje u meni i ja u njemu." Isus je došao, kako reče da imamo život, i to da ga imamo izobila. Dakako nije mislio na tjelesnu smrt, nego ne vječni život, kako to u propovijedi o euharistiji više od deset puta ponavlja. Da pojasni o kakvom se to životu radi Isus poučava u nastavku:

Kao što je mene poslao živi Otac, i kao što ja živim zbog Oca, tako će i onaj koji mene jede živjeti zbog mene... Tko jede ovaj kruh živjet će uvijeke."

Gospodin govori da ga je poslao "živi Otac". Neizmjerni i vječni Bog, a on njegov Sin, Bog od Boga, kako molimo, živi oduvijek rođen od Oca, tako svaki onaj tko njega blaguje, živi zbog njega - Sina Očevog. Isti božanski život koji se prelijeva od Oca na Sina, od Sina se prelijeva na sve one koji se s njim sjedine otajstvenim blagovanjem. Tko je pak s Bogom sjedinjem od Boga živi, ne može umrijeti on živi zauvijek. Na taj način Gospodinove riječi: "ostaje u meni i ja u njemu" postaju bjelodane i potpuno shvatljive, označujući najveću sreću koju čovjek, stvorenje Božje, može i zamisliti i postići.

Veliko obećanje

O tom smo netom razmišljali. Vječni život za one koji se s vječnim Bogom sjedinjuju u sv, Pričesti. Dvadeset stoljeća svjedoče o živoj vjeri u tu istinu i o neuništvoj nadi u njezino ostvarenje. Danas ima na svijetu oko 950 miliona katolika, i oko 300 milijuna pravoslavnih, koji vjeruju da je Bog prisutan u komadiću kruha. Traže neumorno taj kruh, blaguju ga, i osiguravaju ovdje zaštitu a nakon smrti život u Bogu. No postoji još jedno "veliko obećanje" koje se temelji na privatnoj objavi. Crkva ga prihvaća i preporučuje.

Štovanje Srca Isusova. Rašireno je po cijelom katoličkom svijetu. Nema gotovo crkve bez kipa Srca Isusova. Isus je prikazan kako pokazuje na svoje Srce, kopljem probodeno, ovjenčano trnjem, i plamenom koji izbija iz srca i križem u njemu. Pobožnost je stara više od tristo godina. U samostan u Paray le Monialu,

redovnica M. Margareta Alacoque, ima viđenje Isusa u ljudskom liku, kako se danas prikazuje. Preko nje poziva ljudski rod da se posveti njegovom Srcu, štuje ga, pa će primiti mnoga dobra. No najveće je "veliko obećanje". "Svima i koji se budu pričestili na prvi petak u mjesecu kroz devet mjeseci uzastopce, obećajem, milost pokore na samrti. Oni neće umrijeti u nemilosti ni bez sakramenta. Moje će im Srce biti utočište u posljednjem času." To su Isusove riječi, a uz to obećava mnoge druge milosti. Ne radi se o nekom praznovjerju nego o brizi za vlastitu dušu, što ne može Božje Srce zaboraviti i previdjeti. Mnogi ističu, da su nakon obavljene velike devetnice, godinama nastavili s mjesečnom ispovijedi i pričesti. Pa to i nije ništa drugo, doli uporna borba protiv zla u sebi, i sjedinjenje sa samim Bogom.

Još jedno obećanje

Ukazanje u Fatimi. U portugalskom mjestu Fatimi, 1917., godine se ukazuje Majka Božja u toku šest ukazanja djeci: Luciji, Franji i Jacinti, te poziva ljudski rod na pokoru, obraćenje i posvetu njezinom Bezgrešnom Srcu. Govori kako rat, glad, suša, poplave, epidemije dolaze kao kazne na ljudski rod koji previše vrijeđa Boga." Proriče nove ratove, koji su se već zbili, a u trećem ukazanju im daje vidjeti otvoreni pakao i mnoštvo duša koje u nj padaju, "jer nitko ne moli za njih". Mir i blagostanje će zavladati, ako se svijet obrati, a kao put do obraćenja posveti njezinom Bezgrešnom Srcu. Najveće je pak obećanje u slijedećem: Tko se kroz pet prvih subota u mjesecu pobožno ispovijedi i pričesti, izmoli krunicu, i kroz desetak minuta razmatra o jednoj desetini bilo kojeg otajstva, po njezinom zagovoru, na času smrti će dobiti milost da pođe s ovog svijeta u prijateljstvu s Bogom. Kako je već rečeno kod pobožnosti Srcu Isusovu, ne radi se o nekoj čaroliji, nego o upornom nastojanju da se kroz niz mjeseci misli na dobro svoje duše, na ljubav Božanskog Srca našega Spasitelja, kao i na brigu majčinskog Srca Marije, Isusove i naše majke.

Zaključak

Ovo je djelce posvećeno, kako se to kaže: posljednjim stvarima. Smrt, sud, uskrsnuće, vječni život su stvari na koje po Duhu Božjem treba uvijek misliti. Tko misli na smrt, koja nas kida od svega, tko misli na sud u kojem se za sve polaže račun taj će veoma lagano zaključiti da ulazak njegov u drugi, vječni život - sretni ili nesretni, ovisi o njegovom životu i njegovoj smrti. Stari rekoše: "kakav život, takva smrt". Mi pak možemo zaključiti: "kakva smrt, takav vječni život."

SADRŽAJ

Izašlo od istog autora:

1. Obrazložena pokornost - rasprodano
2. Predbračna čistoća - rasprodano
3. Ljudska riječ o Božjoj riječi - rasprodano
4. Porođaj, pilula, pobačaj - rasprodano
5. Dođi Duše Presveti - rasprodano
6. Ispovijed: Odakle? Zašto? Kako? I., II., III., IV. i V. izdanje rasprodano
7. Sv. Pričest - Kruh života - rasprodano
8. Stvoritelj vidljivog i nevidljivog svijeta I. izdanje - rasprodano
9. Četvrta zapovijed Božja - rasprodano
10. Dužnost roditelja - rasprodano
11. Roditelji odgojitelji - rasprodano
12. Muško i žensko stvori ih - rasprodano
13. Alojzije iz Slavonije - rasprodano
14. Razapeta domovina - rasprodano
15. Blaženi čista srca - rasprodano
16. Čovjek protiv Boga I., II. i III. izdanje - rasprodano
17. Posljednje stvari čovjeka - rasprodano
18. Kristova Crkva i Kristovi svećenici - rasprodano
19. Mudri izbor, sretni brak - rasprodano
20. Brošurica »Nauka i predbračni život« - rasprodano
21. Stvoritelj vidljivog i nevidljivog svijeta II. izdanje - rasprodano
22. Ispovijed: Odakle? Zašto? Kako? - VI. skraćeno izdanje - rasprodano
23. Ispovijed: Odakle? Zašto? Kako? - VII. skraćeno izdanje - rasprodano
24. Dođi Duše Presveti - II. skraćeno izdanje - rasprodano
25. Sv. Pričest - Kruh života - skraćeno izdanje - rasprodano
26. Misionarka iz Hrvatske 20 godina u Zambiji - I. izdanje - rasprodano
27. Djeca i roditelji - II. izdanje - rasprodano
28. Psovka - govor pakla, II. skraćeno izdanje - rasprodano
29. Ispovijed: Odakle? Zašto? Kako? - VIII. izdanje - rasprodano
30. Tri velika zla: pobačaj, pilula, spirala - I. izdanje - rasprodano
31. Roditelji - odgojitelji - II. skraćeno izdanje - rasprodano
32. Psovka - govor pakla, V. skraćeno izdanje - rasprodano
33. Nauka i predbračni život - rasprodano
34. Blaženi čista srca - II. skraćeno izdanje
35. Muško i žensko stvori ih - rasprodano
36. Bolesničko pomazanje, briga za bolesnike

Narudžbe:
Željko Pavličić- Strossmayerov trg 5
31400 Đakovo - Tel. 031/802-353